

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ
ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΩΝ Ε΄ & ΣΤ΄ ΤΑΞΕΩΝ**

**Όλα τα Προγράμματα παρέχονται δωρεάν
Περίοδος υποβολής αιτήσεων συμμετοχής
Τετάρτη 9 Νοεμβρίου – Παρασκευή 16 Δεκεμβρίου 2022
Έναρξη Προγραμμάτων Δευτέρα 16 Ιανουαρίου 2023**

Γ Λ Ω Σ Σ Α

ΠΑΙΔΑΚΙ, ΑΝΤΑΛΛΑΣΣΟΥΜΕ ΛΕΞΕΙΣ;

Διαπολιτισμική επικοινωνία: Χτίζω σχέσεις με λέξεις

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγήτρια: Φλώρα Βλάχου, Υποψήφια Διδάκτωρ Φιλολογίας ΕΚΠΑ

Οι σχολικές τάξεις, ήδη από τη βασική βαθμίδα εκπαίδευσης, έχουν διανθιστεί με μαθητές διαφορετικής γλώσσας, κουλτούρας και ιδεών. Κάθε παιδί φέρνει στο σχολείο, εκτός από τη σχολική του τσάντα, μια γλωσσική και πολιτισμική ταυτότητα. Είναι γνωστό ότι η συνύπαρξη ανομοιογενών πολιτισμικά και γλωσσικά στοιχείων, ιδιαίτερα όταν αυτά έχουν μεγάλη απόκλιση μεταξύ τους, δεν ευνοεί την αρμονική συνύπαρξη, διαμορφώνει άνισες σχέσεις εξουσίας μέσα στο σχολικό περιβάλλον (αίθουσα, προαύλιος χώρος, ώρα διαλείμματος) και, τελικά, επηρεάζει τη μαθησιακή διαδικασία αλλά και την επικοινωνία των παιδιών μεταξύ τους. Προκειμένου να συνυπάρχουμε στον εκπαιδευτικό χώρο, οφείλουμε να αναδείξουμε τις γλωσσικές εκείνες διαφορές που αντανάκλουν στερεοτυπικές αντιλήψεις για τον εαυτό μας και τον «άλλον» και να προσπαθήσουμε να χειριζόμαστε τη γλώσσα με ευαισθησία και επίγνωση.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο τα στερεότυπα εκφράζονται γλωσσικά, στον βαθμό που επηρεάζουν την επικοινωνία των μελών μιας σχολικής εν προκειμένω ομάδας και στην απόπειρα εξάλειψής τους. Η προσέγγιση του προγράμματος είναι αμιγώς βιωματική και διαπολιτισμικά προσανατολισμένη.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Βιωματικές τεχνικές αναγνώρισης των γλωσσικών στερεοτύπων σε περιβάλλον τάξης (προσομοιωτικά σενάρια, παιχνίδια ρόλων)
- Ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες που αποσκοπούν στην αύξηση της γλωσσικής επίγνωσης, οδηγούν σε αναστοχασμό για τη γλώσσα, τις λέξεις και τη δύναμη που έχουν στους ανθρώπους, στις σχέσεις με αυτούς και στις σκέψεις μας γι' αυτούς

- Στρατηγικές κατασκευής «Λεξικού» που σκέφτεται και καταλαβαίνει: βρίσκουμε και προσθέτουμε λέξεις που δεν πληγώνουν τον εαυτό μου και δεν προσβάλλουν το άλλο παιδί

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ να αναδειχθούν τα γλωσσικά στερεότυπα, λανθάνοντα και μη, και να καλλιεργηθεί μια κριτική στάση απέναντι στη χρήση της γλώσσας, αξιοποιώντας τις αναπαραστάσεις των γλωσσικών μαθημάτων
- ✓ να αναπτυχθεί η γλωσσική ενσυναίσθηση των μαθητών, η λεξική τους ευρηματικότητα, ώστε να αναθεωρήσουν τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνουν την άποψή τους τόσο για τον εαυτό τους όσο και για τον «άλλον»
- ✓ να ενδυναμωθεί η έννοια της «ατομικής» και «συλλογικής» ταυτότητας, να εκπαιδευτούν στο πώς τα γλωσσικά εργαλεία κατασκευάζουν την αυτοεικόνα μας και την εικόνα του «άλλου»

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ - ΙΣΤΟΡΙΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ

(Ε΄ τάξη) Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγήτρια: Ειρήνη Πάνου, Δρ. Βυζαντινολόγος

Σκοπός του προγράμματος είναι η κατανόηση εκ μέρους των μαθητών των δομών της έκφρασης της εικονομαχικής έριδας τόσο από πλευράς τέχνης όσο και από τις γραπτές μαρτυρίες.

Στόχος του προγράμματος: Η παράλληλη παρουσίαση κειμένων και τέχνης βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν πώς απεικόνισαν οι Βυζαντινοί τις μεγάλες θρησκευτικές αλλαγές αλλά και τον ρόλο της τέχνης να δομήσει οπτικά το χριστιανικό δόγμα που αποκρυσταλλώθηκε κατά τη διάρκεια της ταραχώδους αυτής περιόδου.

Εξέλιξη του προγράμματος

Το πρόγραμμα ξεκινάει με την παρουσίαση της εικόνας η «Κυριακή της Ορθοδοξίας» και εφορμώμενοι από την επεξηγηματική παρουσίαση των εικονογραφικών στοιχείων της, θα ανάγουμε το περιεχόμενό της στις θεολογικές εξελίξεις που κυριάρχησαν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το τέλος της Εικονομαχίας το 843. Γιατί, για παράδειγμα, απεικονίζεται η Θεοτόκος Βρεφοκρατούσα κατά τον εορτασμό της οριστικής αναστήλωσης των εικόνων στο Βυζάντιο; Ποιος ο ρόλος της Παναγίας και γιατί είναι σημαντική η θέση Της ως μητέρας; Ποιες οι ρίζες του φαινομένου και τι μας λένε τα κείμενα για τους εικονόφιλους και τους εικονοκλάστες; Ποιοι πήραν αποφάσεις για τη λατρεία ή όχι των εικόνων και πού το εντοπίζουμε στην εικόνα, την οποία θα χρησιμοποιήσουμε ως παράδειγμα;

Δραστηριότητα: Η δραστηριότητα έχει ως στόχο τη βιωματική προσέγγιση του φαινομένου μέσα από τη συμμετοχική διαδικασία. Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες,

τους εικονομάχους και τους εικονοκλάστες ενώ προεδρεύει ο Πατριάρχης και μια Αυτοκράτειρα. Η υπόλοιπη τάξη είναι οι κριτές. Οι δύο ομάδες εκθέτουν τις απόψεις τους μέσα από κάρτες που θα τους έχουν δοθεί και οι κριτές θα κρίνουν ποιος έχει δίκιο, και την άποψή τους θα αποδεχθεί (ή όχι) ο Πατριάρχης και η Αυτοκράτειρα, η οποία και θα εκδώσει το αυτοκρατορικό διάταγμα.

Άραγε, ποια άποψη θα επικρατήσει;

ΈΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Από τα βάθη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας στη Μικρασιατική Καταστροφή

(ΣΤ΄ τάξη) Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγητής: Δημήτρης Μπαχάρας, Δρ. Ιστορίας, Διδάσκων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του Ιονίου Πανεπιστημίου, Υπεύθυνος ιστορικών αρχείων ΕΛΙΑ-MIET

Πώς ζούσαν οι Έλληνες τα χρόνια πριν την Επανάσταση; Γιατί έγινε η Επανάσταση; Ποιος ήταν ο βασιλιάς Όθωνας, ο Χαρίλαος Τρικούπης, ο Ελευθέριος Βενιζέλος; Πώς χρεωκόπησε η χώρα το 1893; Πολέμησαν οι Έλληνες στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο; Τι ήταν τα πολεμικά Παναθήναια; Γιατί οι Έλληνες βρέθηκαν στη Μικρά Ασία; Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που θα συζητηθούν με τους μαθητές προκειμένου να καλλιεργηθεί η αναζήτηση, η κριτική σκέψη και ο διάλογος, ώστε τα παιδιά να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με τα πραγματικά εργαλεία του ιστορικού, που απέχουν πολύ από την ξερή αφήγηση γεγονότων.

Σκοπός του προγράμματος είναι να γνωρίσουν οι μαθητές με έναν σύντομο και περιεκτικό τρόπο τη νεότερη ιστορία της Ελλάδας μέσα από μια δυναμική, αντιπαραθετική και πολυδιάστατη ανάγνωση μιας ολόκληρης εποχής, που πολλές φορές έρχεται σε επαφή με το παρόν και το μέλλον.

Μέθοδοι/Εργαλεία

- Διαδραστικά παιχνίδια αναγνώρισης προσώπων μεγάλων φυσιογνωμιών της ελληνικής ιστορίας
- Τοποθέτηση σημείων μαχών-σημαντικών γεγονότων σε (διαδραστικούς) χάρτες, ζωγραφικών ή και θεατρικών αναπαραστάσεων
- Χωρισμός ομάδων για δράσεις όπως αναζήτηση στο διαδίκτυο πληροφοριών ή πηγών ή βιβλίων σχετικών με τα θέματα του προγράμματος
- Προβολή ολιγόλεπτων ντοκιμαντέρ, αρχειακού, φωτογραφικού και άλλου υλικού από τα αρχεία του ΕΛΙΑ-MIET

Εξέλιξη του προγράμματος

- Η προεπαναστατική Ελλάδα, η Φιλική Εταιρεία, οι αιτίες ξεσπάσματος της Επανάστασης του '21, οι δύο εμφύλιοι πόλεμοι, τα πρώτα δάνεια.
- Η βασιλεία του Όθωνα, η Μεγάλη Ιδέα, οι Έλληνες πολιτικοί

- Η βασιλεία του Γεωργίου Α΄, ο Χαρίλαος Τρικούπης και η οικονομία
- Η χρεοκοπία του 1893 και ο πόλεμος του 1897
- Η άγνωστη δεκαετία του 1900
- Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, οι Βαλκανικοί Πόλεμοι και αλλαγή του πολιτικού και κοινωνικού τοπίου
- Η ελληνική ιστορία του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο Εθνικός Διχασμός, ο Βενιζέλος και ο βασιλιάς Κωνσταντίνος, οι Αγγλογάλλοι στη Μακεδονία και ο χωρισμός της Ελλάδας στα δύο
- Η Μικρασιατική εκστρατεία και η Καταστροφή

Υλικό προγράμματος

Αρχειακό υλικό όπως απόρρητα τηλεγραφήματα, κρυπτογραφημένα μηνύματα και αλληλογραφία μεταξύ σημαντικών προσώπων, αφίσες πολέμου και θεατρικών παραστάσεων, ιστορικοί χάρτες, φωτογραφίες, ντοκιμαντέρ.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

«ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ» Διασύνδεση μαθηματικών, επιστήμης και τεχνολογίας μέσα από μηχανικές κατασκευές στο πνεύμα του STEM

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 90΄

Επιστημονικοί υπεύθυνοι: Άρης Μαυρομμάτης, Μαθηματικός, Διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Απόστολος Παπανικολάου, Μαθηματικός, Ερευνητής της Διδακτικής Μαθηματικών Msc

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **«ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ»** είναι μια διαθεματική εκπαιδευτική πρόταση, στο πλαίσιο και τη γενικότερη αντίληψη της διεθνούς εκπαιδευτικής πρακτικής, γνωστής με το ακρωνύμιο **STEM**, όπου αυστηρές επιστημονικές έννοιες από την επιστήμη (Science), την τεχνολογία (Technology), τη μηχανική (Engineer) και τα μαθηματικά (Mathematics) προσεγγίζονται συνδυαστικά και χωρίς σύνορα. Η γενικότερη ιδέα της σύγχρονης αντίληψης του STEM έχει τις ρίζες της στην Προσωκρατική Φιλοσοφική σκέψη, όπου η γνώση δεν περιχαρακωνόταν σε τομείς, αλλά αποτελούσε συνισταμένη των τομέων αυτών μέσα από την διαρκή αλληλεπίδρασή τους. Ο όρος STEM έχει προταθεί το 2000 από το Εθνικό Ίδρυμα Επιστημών (NSF) των ΗΠΑ, ως εκπαιδευτικό μεταρρυθμιστικό πρότυπο διδασκαλίας και έχει την ευελιξία να προσαρμόζεται στα διαφορετικά πολιτιστικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα του κάθε τόπου, χωρίς να απομακρύνεται από τον κύριο στόχο του που είναι η απόκτηση ουσιαστικής γνώσης.

Εξέλιξη του προγράμματος

Οι μαθητές εργάζονται ομαδοσυνεργατικά σε ομάδες. Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της από μια συσκευασία με το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό.

Χρησιμοποιώντας ειδικά λειτουργικά συστήματα δόμησης, κατασκευάζουν μηχανικά συστήματα και εξερευνούν τον τρόπο λειτουργίας τους.

Ανακαλύπτουν νόμους που διέπουν τη Μηχανική, την Ακουστική και τον Ηλεκτρισμό, ξεκινώντας πάντα μέσα από μια διαισθητική αντίληψη για τα φυσικά φαινόμενα. Η κίνηση, η δύναμη, η ισορροπία, οι μοχλοί, τα γρανάζια, η περιοδικότητα είναι κάποια από τα θέματα τα οποία μελετούν.

Η ανάγκη βαθύτερης κατανόησης και πρόβλεψης της τελικής κατασκευής, αναδεικνύει ως φυσική αναγκαιότητα τη μαθηματική μοντελοποίηση, εισάγοντας έτσι τους διδασκόμενους σε βασικές έννοιες των μαθηματικών, που αναδεικνύονται με απόλυτα φυσιολογικό και βιωματικό τρόπο.

Μέσα από τα διαδοχικά βήματα που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της κατασκευής τους:

- βιώνουν τη χαρά της δημιουργίας
- αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα του κάθε επόμενου βήματος, το οποίο θα πρέπει να στηρίξουν λογικά, συγκροτώντας έγκυρους και ορθούς συλλογισμούς
- ανακαλύπτουν τη γνώση μέσα από μια βιωματική διαδικασία
- κατανοούν την αναγκαιότητα της θεωρίας στην οποία οφείλει να επεκτείνεται οτιδήποτε εμπειρικό προκειμένου να έχει καθολική ισχύ.

Στόχοι του προγράμματος

Ο στόχος αυτού του προγράμματος είναι να εισάγει τους μαθητές με βιωματικό τρόπο και μέσα από ένα παιγνιώδες, διαδραστικό και ευχάριστο περιβάλλον σε κατάλληλα επιλεγμένες για την ηλικία τους επιστημονικές έννοιες.

Χ Η Μ Ε Ι Α

ΟΙ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Σχεδιασμός – Υλοποίηση: Ευδοκία Πατσιλινάκου, Χημικός, Phd

Το νερό υπάρχει παντού γύρω μας, στη φύση αλλά και στο σώμα μας. Το ανθρώπινο σώμα αποτελείται κατά το 70% από νερό. Ο χημικός του τύπος είναι H_2O και τα μόριά του συνδέονται μεταξύ τους με δεσμούς υδρογόνου. Είναι ουσία άχρωμη, διαφανής σε μικρά πάχη, άοσμη, άγευστη και, υπό κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας και πίεσης, υγρή. Παρουσιάζει ιδιαιτερότητες ως προς τις φυσικές του ιδιότητες και έχει αρκετά υψηλή θερμοχωρητικότητα. Το νερό είναι άριστος πολικός διαλύτης, γι' αυτό διαλύει μεγάλο πλήθος ουσιών, στερεών, υγρών ή αερίων.

Ένα μικρό πλαστικό μπουκάλι νερού, του μισού λίτρου, λίγα παγάκια, λίγο καυτό νερό, ένα πώμα και μερικά κλασικά πειράματα, είναι αρκετά για πολλές εύστοχες παρατηρήσεις και διαπιστώσεις από τους μικρούς μαθητές που ανακαλύπτουν τον μαγικό κόσμο των Φυσικών Επιστημών. Τα πειράματα αυτά αναφέρονται στις πολλαπλές μεταμορφώσεις του νερού, αλλά και στην ύπαρξη του ατμοσφαιρικού αέρα, ο οποίος αν και άορατος, δηλώνει

δυναμικά την παρουσία του. Στην εργασία αυτή παρουσιάζουμε πειράματα, με τα οποία εξηγείται η εξάρτηση της κινητικής ενέργειας των μορίων από τη θερμοκρασία, η πίεση και τα αποτελέσματά της, η διαφορά μεταξύ ατμού και αερίου και η μετατροπή από τη μία φυσική κατάσταση της ύλης στην άλλη. Επίσης παρουσιάζονται φυσικές ιδιότητες του νερού, όπως είναι η επιφανειακή τάση, και τα τριχοειδή φαινόμενα. Ανακαλύπτουμε γιατί οι σταγόνες είναι σφαιρικές, γιατί τα έντομα περπατάνε στο νερό και πού οφείλεται η πίεση των αερίων. Οι μαθητές έχουν συγκροτήσει ομάδες συνεργασίας και η κάθε ομάδα περιγράφει τις εμπειρίες της, με τον δικό της μοναδικό τρόπο!

Εφαρμογή - Πειράματα

Το κόλπο με το νερό που δεν πέφτει

Γιατί τα έντομα περπατάνε στην επιφάνεια του νερού;

Γιατί οι σταγόνες είναι σφαιρικές;

Ποιος κερδίζει τη μάχη; Το νερό ή ο αέρας;

Β Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α

ΚΙ ΟΜΩΣ ΤΟ DNA ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ...

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγήτρια: Ελένη Κόνιαρη, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια, Μοριακή Βιολόγος

Στην ιστορία της γενετικής πληροφορίας το DNA ανακαλύφθηκε σχεδόν ταυτόχρονα με τη Θεωρία της Εξέλιξης και τους νόμους του Mendel. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και στις αρχές της δεκαετίας του '50, σχεδόν όλοι πίστευαν ότι οι πρωτεΐνες είναι τα μόρια μεταφοράς και μεταβίβασης της γενετικής πληροφορίας. Το κάθε άτομο περιέχει DNA από τον πατέρα του και τη μητέρα του, και εκείνοι με τη σειρά τους το DNA των δικών τους γονέων, γεγονός που μοιάζει σαν να είναι όλοι οι άνθρωποι, ζώντες και μη, συνδεδεμένοι με μια αόρατη κλωστή, που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά. Αν επεκτείνει κανείς αυτή τη νοητή κλωστή στο παρελθόν, θα φθάσει σε έναν κοινό πρόγονο του ανθρώπου με τα άλλα πρωτεύοντα θηλαστικά. Στο πρόγραμμα αυτό θα περιγραφεί ο τρόπος και η σημασία ανακάλυψης του DNA, ποια διαδρομή ακολουθεί, ποιο προορισμό έχει και γιατί είναι τόσο σημαντικό για τον άνθρωπο και για τους υπόλοιπους οργανισμούς.

Εξέλιξη του προγράμματος: Αρχικά, θα πραγματοποιηθεί ένας διάλογος με ερωτήσεις-απαντήσεις ώστε να γίνει η εισαγωγή της έννοιας με τη συμμετοχή των παιδιών. Μέσα από ειδικές παρουσιάσεις και βίντεο με θέματα όπως δομή του DNA, γενετικό υλικό, κυτταρική διαίρεση, αναπαραγωγή θα εστιάσουμε στον συναρπαστικό τρόπο ανακάλυψής του αλλά και στη διαδρομή που κάνει, ενώ μέσα από το παιχνίδι που θα περιλαμβάνει σταυρόλεξο, παζλ, κάρτες, κρυπτόλεξο, οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους. Σε δεύτερο στάδιο και με τη βοήθεια οπτικοακουστικού υλικού θα κατανοήσουν τη λειτουργικότητα του νουκλεϊκού οξέος, των κυτταρικών οργανιδίων και όλου του

κυττάρου, και σε συνδυασμό με ζωγραφική και χειροτεχνία θα μπορούν να αποτυπώσουν σε πραγματικό χρόνο το γραμμικό αυτό μεγαλομόριο.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Θα αποτυπώσουμε τη δομή του DNA
- ✓ Θα γνωρίσουμε πώς λειτουργεί και ποιος είναι ο ρόλος του
- ✓ Θα ανακαλύψουμε από πού ξεκινάει, πού καταλήγει και με ποιο τρόπο
- ✓ Θα ανακαλύψουμε αν όλοι οι οργανισμοί έχουν το ίδιο DNA ή διαφορετικό, και σε τι βαθμό αυτή η διαφοροποίηση συμβάλλει στην εξέλιξή τους

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ – ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ-ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΤΑ ΡΟΜΠΟΤ ΜΑΣ ΒΟΗΘΟΥΝ ΝΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΨΟΥΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ!

Ομάδα 20-30 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγητές: Δρ. Θαρρενός Μπράτισης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
Δημήτρης Ζιούζιος, Υποψήφιος Διδάκτωρ Ρομποτικής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Η ρομποτική αποτελεί έναν απολαυστικό τρόπο εκπαίδευσης για πολλά γνωστικά αντικείμενα όπως μαθηματικά, φυσική, ιστορία, ξένες γλώσσες, αλλά και μαθήματα της μη τυπικής εκπαίδευσης όπως θέματα για το περιβάλλον. Επίσης βοηθά στην ανάπτυξη της συνεργασίας και της κριτικής σκέψης και μιας σειράς άλλων ικανοτήτων. Μέσα από έναν πρωτότυπο τρόπο, όπου ο εκπαιδευτής και οι εκπαιδευόμενοι συνεργάζονται, σκέφτονται και προτείνουν, αποκτούν γνώσεις και αναπτύσσουν νέες δεξιότητες.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αναφέρεται στην προστασία του περιβάλλοντος και το πως μπορεί ο καθένας και η καθεμία να συμβάλει με τον δικό του τρόπο στην αειφόρο ανάπτυξη. Οι μαθητές εφόσον τους έχει γίνει μια σύντομη παρουσίαση σχετικά με το περιβάλλον τους δίνεται ο χρόνος να σκεφτούν σε ομάδες (των 5-6 ατόμων), να σκεφτούν τη δική τους λύση. Στη συνέχεια τους παρουσιάζονται προτυποποιημένες ρομποτικές λύσεις και καλούνται σε μικρές ομάδες να πειραματιστούν με τις λειτουργίες τους και να αναγνωρίσουν σε ποια περιβαλλοντική παράμετρο/πρόβλημα αντιστοιχούν. Τέλος, καλούνται να προτείνουν βελτιώσεις για κάθε ρομποτική κατασκευή.

Μέσα από την βιωματική προσέγγιση και τη συμμετοχή οι μαθητές αντιμετωπίζουν ένα πραγματικό πρόβλημα στο οποίο θα πρέπει να σκεφτούν δικές τους, να εξετάσουν και να βελτιώσουν προτεινόμενες λύσεις.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Πραγματοποιείται μια σύντομη αναφορά στο πρόβλημα του περιβάλλοντος και στο ερώτημα το οποίο καλούνται να απαντήσουν οι μαθητές. Θα αξιοποιηθεί ένα ρομπότ που σχεδιάστηκε ειδικά από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.

- Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες (των 5-6 ατόμων) και τους δίνεται χρόνος να σκεφθούν αναλόγως με τα υλικά (hardware) που έχουν να δώσουν τη δική τους λύση (θα τους δοθεί ένα φύλλο εργασίας)
- Οι ομάδες εξετάζουν μια σειρά από έτοιμες, προτεινόμενες λύσεις και πειραματίζονται με αυτές, με την βοήθεια των εκπαιδευτών.
- Η κάθε ομάδα συσκέπτεται για να προτείνει βελτιώσεις σε κάποια από τις προτεινόμενες λύσεις

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Να αναδειχθούν τα περιβαλλοντικά προβλήματα που υπάρχουν
- ✓ Να αντιληφθούν οι ίδιοι οι μαθητές τη σημαντικότητα του συνόλου και του ατόμου ξεχωριστά, ως παράγοντα επηρεασμού του περιβάλλοντος
- ✓ Να αναπτυχθεί η κριτική σκέψη και η ευρηματικότητα των μαθητών
- ✓ Να αναπτυχθεί η έννοια της συλλογικής και ατομικής ευθύνης απέναντι στο περιβάλλον και στο σύνολο
- ✓ Να αναπτυχθεί η συνεργασία μεταξύ των μαθητών
- ✓ Να γνωρίσουν τα παιδιά σύγχρονες και καινοτόμες ρομποτικές συσκευές και κατασκευές και να εξοικειωθούν με τον προγραμματισμό τους

ΤΟ ΑΧΑΝΕΣ ΚΥΒΕΡΝΟΣΥΜΠΑΝ: ΚΙΝΔΥΝΟΙ, ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Σχεδιασμός – Εισηγητές: Εξειδικευμένα στελέχη, Αξιωματικοί Ειδικών Καθηκόντων Πληροφορικής και Υγειονομικού, Ψυχολόγοι της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Η μεγάλη ανάπτυξη του τομέα της πληροφορικής και η αυξημένη συμμετοχή των πολιτών στη νέα εποχή της Κοινωνίας της Πληροφορίας, επέφεραν σημαντικά τεχνολογικά επιτεύγματα και εξυπηρετήσεις στην κοινωνία, που αφενός διευκολύνουν την καθημερινότητα, αφετέρου δημιουργούν πεδίο κατάλληλο και για την εμφάνιση μορφών εγκληματικής δραστηριότητας με τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Ειδικά στην εποχή που διανύουμε, η πανδημία του COVID-19 και η ανάγκη για την απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, επιτάχυνε τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους προκειμένου να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα αξιοποιώντας τεχνολογίες απομακρυσμένης πρόσβασης. Στον εκπαιδευτικό τομέα εφαρμόστηκε η τηλεεκπαίδευση αξιοποιώντας τις ώριμες τεχνολογίες ομαδικών τηλεδιασκέψεων και διαμοιρασμού υλικού, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έτσι ακόμη και παιδιά κάθε ηλικίας, ξεκινώντας από 4 ετών, συμμετέχουν σε πολλές από αυτές τις δραστηριότητες «συνδεδεμένα ψηφιακά».

Επομένως, καθίσταται σαφής η ανάγκη για εκπαίδευση των πολιτών στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και της ασφαλούς χρήσης αυτών και ενσωμάτωση αυτής στην εκπαιδευτική διαδικασία, από τις πρώτες κιόλας βαθμίδες.

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετέχει δια της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη, έχοντας ως στόχο την **ενημέρωση μαθητών, εκπαιδευτικών**, για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες, τις διαδικτυακές αγορές, τα φαινόμενα διαδικτυακής βίας, τους κινδύνους που ελλοχεύουν στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά. γιατί Με την εξέλιξη της τεχνολογίας προκύπτουν καθημερινά νέες μορφές κυβερνοεγκλήματος.

Μέσα από την **προβολή επικαιροποιημένου διαδραστικού υλικού**, το οποίο συνοδεύεται από σύγχρονο οπτικοακουστικό υλικό, και μέσα από τη συζήτηση με εξειδικευμένα στελέχη της Υπηρεσίας στον τομέα της Πληροφορικής, της Νομικής, των Οικονομικών και της Ψυχολογίας δίνεται η δυνατότητα στους πολίτες και ιδιαίτερα στα παιδιά, τους ψηφιακούς πολίτες του μέλλοντος, να αναγνωρίσουν τις επισφαλείς συμπεριφορές που μπορούν να εκδηλωθούν μέσω διαδικτύου.

Στόχος είναι η μεταφορά των πραγματικών εμπειριών της Υπηρεσίας μας μέσα από την καθημερινή επαφή με τους πολίτες ώστε να επιτευχθεί η θωράκιση της ευαίσθητης ηλικιακής ομάδας των παιδιών και των εφήβων, καθώς οι ενημερωμένοι χρήστες μπορούν να χρησιμοποιήσουν με ασφάλεια το διαδίκτυο.

Οι θεματολογίες διαφοροποιούνται ανάλογα με το κοινό και αφορούν:

- την αποστολή της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος,
- τις διαδικτυακές απειλές και μέτρα προστασίας,
- τα αδικήματα και τρόπους που αυτά διαπράττονται μέσω διαδικτύου,
- το φαινόμενο του διαδικτυακού εκφοβισμού (Cyberbullying)
- τις κυβερνοεπιθέσεις ενάντια σε πληροφοριακά συστήματα και την ψηφιακή υποκλοπή δεδομένων,
- τα διαδικτυακά τυχερά παίγνια και τον εθισμό,
- τον σεξουαλικό εκβιασμό και εξαναγκασμό μέσω διαδικτύου και το sexting,
- την παρουσίαση της ενημερωτικής καμπάνιας SAY NO, ενάντια στον σεξουαλικό εκβιασμό και εξαναγκασμό, ανηλίκων και ενηλίκων, μέσω του διαδικτύου,
- τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social Media).

Θ Ε Α Τ Ρ Ο – Θ Ε Α Τ Ρ Ι Κ Η Α Γ Ω Γ Η

ΕΝΑΣ ΚΥΚΛΟΣ ΧΩΡΙΣ ΚΙΜΩΛΙΑ: Κάπως έτσι γεννήθηκε το θέατρο

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγητής: Νίκος Νίκας, Φιλολόγος, Καθηγητής Υποκριτικής, Ηθοποιός

Η αίσθηση του κύκλου του «καθόμαστε όλοι γύρω – γύρω» και έτσι αρχίζει να δημιουργείται η ανάγκη « να γνωριστούμε» από την αρχή. Τα μάτια θα «παίξουν» με τα βασικά συναισθήματα και τις καθημερινές διαθέσεις: χαρά, λύπη, φόβος, θυμός, αγάπη, μίσος. Αμέσως μετά το όνομα κάθε παιδιού ξεχωριστά θα γίνει αφορμή να οροθετηθεί η πραγματική του υπόσταση μέσα από το σύνολο των συμμαθητών του. Πώς μας βλέπουν οι άλλοι; Τι βλέπουμε εμείς;

Και ακριβώς στο σημείο αυτό αρχίζει το παιχνίδι της αφήγησης μιας ιστορίας που θα φτιάχνεται κάθε φορά από τα ίδια τα παιδιά. Όμως οι ιστορίες έχουν ανάγκη τα πρόσωπα για να ζωντανέψουν. **Εδώ αρχίζει τα θέατρο με την κυτταρική του μορφή: Κάποιος απαντάει κάτι σε κάποιον. Έτσι τα παιδιά χωρίς να το καταλάβουν θα αρχίσουν να μπαίνουν σε ρόλους.** Οι ρόλοι αυτοί με τη σειρά τους θα «ζητήσουν» κάποια βασικά στοιχεία μεταμόρφωσης: ένα μαντήλι, ένα καπέλο, ένα σεντόνι, ένα ζευγάρι γάντια, γυαλιά κ.ά. Έτσι ο κόσμος της σκηνής αρχίζει να διαμορφώνεται «αυτόματα» σε μια άλλη πραγματικότητα.

Οι ρόλοι όμως χρειάζονται «καθοδήγηση». Έτσι κάποια παιδιά αναλαμβάνουν να «σκηνοθετήσουν» τους ρόλους. Και να.... Κάναμε θέατρο γιατί:

- Φτιάξαμε την ιστορία
- Ζωντανέψαμε τα πρόσωπα
- Δημιουργήσαμε σκηνικό χώρο
- Χρησιμοποιήσαμε σκηνοθέτη

Ένα devised project που διαμορφώνεται κάθε φορά διαφορετικά ανάλογα με την κάθε φορά διαφορετική ματιά της κάθε ομάδας. Ένας ολόφρεσκος τρόπος να έρθουν τα παιδιά σε επαφή με τα βασικά συστατικά του θεάτρου χωρίς να το «διδασχθούν».

Μ Ο Υ Σ Ι Κ Η

ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΙΩΠΗ

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγητής Θεодωρής Οικονόμου, Συνθέτης, Royal College of Music στο Λονδίνο

Ανακαλύπτοντας τα μυστικά της μουσικής.

Τί είναι η μουσική;

Από πού έρχεται και πού πάει;

Τι είναι ο ρυθμός, η μελωδία, η αρμονία;

Ποιος είναι ο αγαπημένος σου ήχος;
 Το πιο αγαπημένο σου όργανο;
 Έχετε δει ή ακούσει ποτέ μία ορχήστρα να παίζει;
 Τι είναι η ορχήστρα;
 Μα τί κάνει επιτέλους ο μαέστρος;
 Υπάρχει καλή και κακή μουσική;
 Μπορείς να μου τραγουδήσεις το αγαπημένο σου τραγούδι;
 Θες να το ακούσουμε όλοι μαζί;
 Πόσοι έχουν πάει σε μία τζαζ συναυλία;
 Ο ροζ πάνθηρας τι όργανο παίζει;
 Τι όργανο είναι αυτό;
 Έγχωρο; Πνευστό; Κρουστό;
 Πάμε να δούμε μία συναυλία στο Παρίσι;
 Η μουσική της Αφρικής είναι ίδια με όλες τις άλλες;
 Της Αργεντινής;
 Ποια είναι τα παραδοσιακά όργανα της Ελλάδας και πώς ηχούν;
 Μπορούμε με την φωνή μας να συνθέσουμε ένα μουσικό μοτίβο;
 Έχετε όρεξη να χορέψουμε;

Εξέλιξη του προγράμματος

- Ξεκινάμε από τη σιωπή. Πώς ο ήχος σπάει τη σιωπή. Παράγουμε ήχους οικείους.
- Διαδραστικό «Πινγκ-Πόνγκ» ερωτήσεων και απαντήσεων σε σχέση με τη μουσική, τον ήχο με οπτικοακουστικά παραδείγματα.
- Εισαγωγή στην έννοια του ρυθμού και της μελωδίας μέσω ζωντανών δράσεων. (φωνητικών και κινησιολογικών).
- Ταξιδεύουμε στις μουσικές του κόσμου, ακούγοντας και βλέποντας αποσπάσματα από συναυλίες διαφόρων ειδών μουσικής και σχολιασμός και παρατήρηση των ιδιαιτεροτήτων κάθε μουσικού τρόπου.
- Εκφραζόμαστε ελεύθερα τραγουδώντας και χορεύοντας τις αγαπημένες μας μουσικές – τραγούδια σε ένα παιχνίδι επικοινωνίας.

Σκοπός του προγράμματος: Η μουσική αποτελεί ίσως τη μοναδική άυλη ευτυχία και για τους περισσότερους από εμάς είναι μία πολύτιμη συντροφιά. Σκοπός μας είναι να δημιουργήσουμε κατ' αρχάς καλούς και έξυπνους ακροατές καθώς και να δώσουμε μία άλλη διάσταση σε σχέση με το τί είναι μουσική. Ανακαλύπτουμε νέα μουσικά είδη, μαθαίνουμε να ακούμε, να παρατηρούμε, διευρύνουμε τη φαντασία μας και τέλος στόχος μας είναι να λειτουργήσει αυτή η συνάντηση ως έναυσμα στον κάθε ένα από τους συμμετέχοντες για να αφηθεί στην γοητεία και τη συγκίνηση του κόσμου της μουσικής τέχνης.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ ΤΟ ΣΤΡΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Μαρία Μπαρδουνιώτη, Σχολική Ψυχολόγος MSc

Η πανδημία άλλαξε τη ζωή μας με πολλούς τρόπους. Οι αλλαγές αυτές δεν ήταν δυνατό να μην επηρεάσουν και τη ζωή των παιδιών επιφέροντας αναστάτωση άλλοτε μικρότερη άλλοτε μεγαλύτερη. Το πρόγραμμα αυτό, **στόχο έχει** να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν και να έρθουν σε επαφή με τα συναισθήματά τους και να βρουν έξυπνους και ευφάνταστους τρόπους να διαχειριστούν το στρες και να δουν τις δυσκολίες με άλλο μάτι: ως ευκαιρία μάθησης, ανάπτυξης, εξέλιξης και ενδυνάμωσης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΑΞΗΣ - ΦΙΛΙΚΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ

Πώς προστατεύουμε τις φιλίες και τα δικαιώματά μας στην τάξη μας!

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγητής: Γιώργος Μόσχος, Νομικός, Εμπειρογνώμονας δικαιωμάτων του παιδιού, Συνήγορος του Παιδιού (Ιούλιος 2003 - Ιανουάριος 2018)

Ύστερα από μια σύντομη εισαγωγή στα δικαιώματα και στις σχέσεις φιλίας, παρουσιάζεται η ιστορία μιας παρέας συμμαθητών, στην οποία υπάρχουν διαφωνίες, παρεξηγήσεις και κοροϊδίες και περιγράφεται ένα ενδεικτικό περιστατικό. Στη συνέχεια οι ρόλοι της ιστορίας γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας και ανάλυσης σε μικρές ομάδες και ακολουθεί συζήτηση με τη μορφή συμβουλίου τάξης για τη διαχείριση του περιστατικού. Η συνάντηση ολοκληρώνεται με συζήτηση για το εάν η τάξη μπορεί να υιοθετήσει την πρακτική των συμβουλίων και των «φιλικών παρατηρητών», δηλαδή μαθητών που αναλαμβάνουν να παρατηρούν και να υποστηρίζουν την τήρηση όσων έχουν συμφωνηθεί στο συμβούλιο τάξης.

Μεθοδολογία: Χρησιμοποιείται συμμετοχική, παραστατική και ομαδοσυνεργατική μεθοδολογία, αξιοποιούνται παιχνίδια ομάδας, δραματοποίηση, τεχνικές θεάτρου φόρουμ και δίνονται πληροφορίες με ευέλικτα και φιλικά προς τα παιδιά εργαλεία.

Εξέλιξη του προγράμματος: Σπάσιμο πάγου με κινητικά παιχνίδια. Εισαγωγή στην έννοια της φιλίας. Σύντομη αναφορά στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στην έννοια των δικαιωμάτων, των ορίων και των τρόπων επίλυσης των συγκρούσεων. Παρουσιάζεται η ιστορία μιας παρέας συμμαθητών, όπου αναπτύσσονται διαφωνίες, παρεξηγήσεις και κοροϊδίες. Τα παιδιά χωρίζονται σε 6 μικρές ομάδες και, με κατάλληλες οδηγίες, κάθε ομάδα επεξεργάζεται ένα ρόλο. Ύστερα ένας εκπρόσωπος κάθε ομάδας

παρουσιάζει την οπτική του ρόλου αυτού, τα δικαιώματά του, όπως τα καταλαβαίνει, και το πως ένοιωσε στην ιστορία. Επιχειρείται διάλογος ανάμεσα σε ρόλους. Στη συνέχεια, δύο παιδιά αναλαμβάνουν να συντονίσουν ένα «εικονικό συμβούλιο» της τάξης, στο οποίο συζητείται το περιστατικό. Τέλος, προβληματιζόμαστε για το πώς είναι καλό να λειτουργεί η τάξη σε αντίστοιχες περιπτώσεις, και αν μπορούν τα παιδιά να αναλαμβάνουν ρόλους ως φιλικόι παρατηρητές, για να είναι σεβαστά τα δικαιώματα όλων και να αποφεύγονται παρεξηγήσεις, συγκρούσεις, κοροϊδίες και πικρίες. Η συνάντηση ολοκληρώνεται με συζήτηση για το αν η τάξη μας μπορεί στα αλήθεια να υιοθετήσει την πρακτική των συμβουλίων και των φιλικών παρατηρητών.

ΠΟΙΟΙ ΦΙΛΟΙ...

Ομάδα 20 - 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγητές: Μάριος Κουκουνάρας Λιάγκης, Αναπλ. Καθηγητής ΕΚΠΑ

Ηρώ Ποταμούση, Κοινωνιολόγος, Θεατροπαιδαγωγός,

Υπ. Δρ. ΠΤΔΕ Παν/μιο Αιγαίου

Θέμα του προγράμματος είναι η περιπέτεια της εφηβείας και η αγωνιώδης διαδικασία των εφήβων να βρουν απαντήσεις στις ερωτήσεις «Ποιος είμαι;» και «Ποια είναι η θέση μου στον κόσμο;». Σε αυτό το παιχνίδι αναζήτησης απαντήσεων πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραματίζουν οι φίλοι και η οικογένεια κάνοντας τη ζωή περισσότερο περίπλοκη για τον έφηβο και την έφηβη. Βασικά θέματα του προγράμματος είναι οι αλλαγές που παρατηρούνται στη μετάβαση από την παιδική στην εφηβική ηλικία, καθώς και οι σχέσεις με τους συνομήλικους και με τους γονείς στην πρώτη εφηβεία. Το πρόγραμμα αξιοποιεί τεχνικές εκπαιδευτικού δράματος με βάση την ιστορία ενός μαθητή μέσης εφηβείας.

Ειδικότερα μέσα από την ιστορία και τις δραστηριότητες προσδοκούμε οι μαθητές/τριες:

- να αντιμετωπίζουν την πολυπλοκότητα της εφηβικής ζωής και τα ερωτήματα σχετικά με την ταυτότητα ως ένα στάδιο αυτοσυνειδησίας στη ζωή κάθε ανθρώπου
- να αντιλαμβάνονται ότι στο πλαίσιο της αναζήτησης ταυτότητας οι αποφάσεις, που παίρνει ο έφηβος, και οι επιλογές, που κάνει, έχουν τις συνέπειές τους
- να αναλύουν την επίδραση που έχει το οικογενειακό, σχολικό και φιλικό (συνομήλικοι) περιβάλλον στο φαινόμενο του εκφοβισμού και τη δυναμική των σχέσεων μεταξύ των προσώπων που πρωταγωνιστούν στα σχετικά περιστατικά και αυτών που τα παρακολουθούν.

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ
ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**

**Όλα τα Προγράμματα παρέχονται δωρεάν
Περίοδος υποβολής αιτήσεων συμμετοχής
Τετάρτη 9 Νοεμβρίου – Παρασκευή 16 Δεκεμβρίου 2022
Έναρξη Προγραμμάτων Δευτέρα 16 Ιανουαρίου 2023**

Γ Λ Ω Σ Σ Α

ΤΙ ΓΝΩΜΗ ΕΧΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ GREEKLISH? ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Ευγενία Μαλικούτη, Φιλολόγος-Γλωσσολόγος (ΜΑ), Εκπαιδευτικός, Απόφοιτη
Τουρκικών Σπουδών (ΜΑ)

Τα Greeklish, ως γραφηματική απόδοση της ελληνικής γλώσσας με λατινικό αλφάβητο, είναι διαδεδομένα μεταξύ των χρηστών ηλεκτρονικών μέσων, ιδιαιτέρως των νέων. Η χρήση του λατινικού αλφαβήτου στην ψηφιακά διαμεσολαβημένη γραπτή επικοινωνία θεωρήθηκε η προσφορότερη πρακτική την εποχή που οι ελληνικοί χαρακτήρες δεν υποστηρίζονταν από τα λογισμικά των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Οι τεχνολογικοί περιορισμοί ως προς την «αναγνώριση» των ελληνικών γραμματοσειρών έχουν σε μεγάλο βαθμό εκλείψει. Λόγοι επικοινωνιακοί, συμβολικοί, η συνήθεια ή η μόδα διατηρούν σε χρήση αυτόν τον συμπληρωματικό κώδικα. Δείγματα γραφής της ελληνικής γλώσσας με λατινικούς χαρακτήρες συναντούμε ήδη σε λογοτεχνικά κείμενα του 17^{ου} αιώνα. Ωστόσο, το σύγχρονο φαινόμενο των Greeklish, με διαφορετική κοινωνική και επικοινωνιακή κατανομή, έχει συγκεντρώσει το ενδιαφέρον -ενίοτε δε και τα πυρά- της εκπαιδευτικής κοινότητας, των μέσων μαζικής ενημέρωσης αλλά και των γλωσσολογικών κύκλων.

Σκοπός του προγράμματος είναι οι μαθητές να διερευνήσουν το φαινόμενο των Λατινοελληνικών ως προς τις πρακτικές και ιδεολογικές παραμέτρους του. Επιμέρους στόχο αποτελεί η καλλιέργεια μεταγλωσσικής επίγνωσης, ώστε να επιλέγουν συνειδητά αν και σε ποιες περιστάσεις θα χρησιμοποιήσουν τα Greeklish στις γραπτές ηλεκτρονικές τους επικοινωνίες, να συνειδητοποιήσουν τους λόγους προτίμησης ή αποφυγής τους, τις συνέπειες από τη χρήση και διάδοσή τους. Επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα διαφορετικά συστήματα μεταγραφής και να διαμορφώσουν εμπειριστατωμένες στάσεις απέναντί τους.

Με αφορμή σύντομα, αυθεντικά κείμενα γραμμένα σε Greeklish, οι μαθητές/-τριες παρατηρούν το προφίλ των συντακτών/ομιλητών και την ορθογραφική ανομοιογένεια στη μεταγραφή των ελληνικών με χαρακτήρες του λατινικού αλφαβήτου, σύμβολα και

αριθμούς. Δουλεύοντας σε ομάδες καλούνται να επεξεργαστούν κείμενα γνώμης και βίντεο σχετικά με τα Greeklish, με σκοπό να διακρίνουν χρηστικές και ιδεολογικές παραμέτρους του φαινομένου (περιβάλλοντα, αιτίες, συνέπειες χρήσης, αξιολογικές στάσεις), να κατηγοριοποιήσουν τα σχετικά επιχειρήματα υπέρ ή εναντίον της χρήσης και να προβληματιστούν πάνω σε αισθητικές και ιδεολογικές προεκτάσεις της.

Ερωτήματα

- Σε ποια περιβάλλοντα και επικοινωνιακές περιστάσεις εμφανίζονται τα Greeklish και ποιοι είναι οι πιο συχνοί χρήστες τους;
- Ποιοι είναι οι λόγοι χρήσης των Greeklish;
- Ποια συστήματα μεταγραφής της ελληνικής γλώσσας σε λατινικούς χαρακτήρες εφαρμόζονται και σε ποιον βαθμό ακολουθούνται με συνέπεια;
- Ποια η σχέση των Greeklish με την ιστορική ορθογραφία της ελληνικής γλώσσας;
- Πώς συνδέονται τα Greeklish με το επίπεδο λόγου (ανεπίσημο, επίσημο), ζητήματα ταυτότητας των χρηστών και ευρύτερα ιδεολογικά θέματα;

Λ Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΡΩΑΣ «ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΟΥ ΑΝΤΕΧΕΙ»

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Μελίνα Σιδηροπούλου, Δημοσιογράφος- Συγγραφέας

Μία από τις σημαντικότερες αρετές του ανθρώπου είναι να αντέχει τις δυσκολίες στη ζωή, να μη χάνει τον εαυτό του, να σηκώνεται όταν πέφτει και να ξαναπροσπαθεί. «The resilient child» είναι ο όρος που περιγράφει στα αγγλικά το φαινόμενο αυτό: το παιδί που αντέχει.

Από το πιο «δυνατό κορίτσι στον κόσμο» την Πίπη Φακιδομύτη ως τον Χάρι Πότερ, τον Κρεγκ από το graphic novel Blankets ή ακόμα και τον Οδυσσέα, λογοτεχνικοί ήρωες είναι εκεί για να ρίξουν φως στα μονοπάτια των δοκιμασιών και της ήττας. Εμπόδια, ανατροπές, εξωτερικά γεγονότα, αστάθμητοι παράγοντες μάς μαθαίνουν την αξία των ελιγμών στη ζωή, της υπομονής και της επιμονής, της προστασίας και της φροντίδας του εαυτού, της σημασίας να ζητά κανείς και να δέχεται βοήθεια όταν τη χρειάζεται. Κυρίως όμως τα παιδιά που αντέχουν, έχουν κρυμμένο μέσα τους το πιο δυνατό όπλο: την πεποίθηση ότι «αύριο θα είναι μια άλλη μέρα», όπως γράφει στο μυθιστόρημά της «Όσα παίρνει ο άνεμος» η Μάργκαρετ Μίτσελ.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ να γνωρίσουν τα παιδιά λογοτεχνικούς ήρωες που επιμένουν στον δρόμο τους
- ✓ να μπορούν να αναγνωρίζουν διαφορετικά επίπεδα και πτυχές σε μια ιστορία
- ✓ να κατανοήσουν τον όρο resilient child σύμφωνα με την ψυχολογία

Εξέλιξη του προγράμματος

- Ανάγνωση αποσπασμάτων από βιβλία με ήρωες
- Προβολή σύντομων βίντεο από ταινίες βασισμένες σε βιβλία
- Δημιουργική άσκηση με τα παιδιά

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α - Α Ρ Χ Α Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α

Η ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ

(Β΄ τάξη) Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Ειρήνη Πάνου, Δρ. Βυζαντινολόγος

Σκοπός του προγράμματος είναι η κατανόηση εκ μέρους των μαθητών των δομών της έκφρασης της εικονομαχικής έριδας τόσο από πλευράς τέχνης όσο και από τις γραπτές μαρτυρίες.

Εξέλιξη του προγράμματος: Παρουσιάζεται η εικόνα «η Κυριακή της Ορθοδοξίας» και εφορμώμενοι από την επεξηγηματική παρουσίαση των εικονογραφικών στοιχείων της, θα ανάγουμε το περιεχόμενό της στις θεολογικές εξελίξεις που κυριάρχησαν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το τέλος της Εικονομαχίας το 843. Γιατί, για παράδειγμα, απεικονίζεται η Θεοτόκος Βρεφοκρατούσα κατά τον εορτασμό της οριστικής αναστήλωσης των εικόνων στο Βυζάντιο; Ποιος ο ρόλος της Παναγίας και γιατί είναι σημαντική η θέση Της ως μητέρας; Ποιες οι ρίζες του φαινομένου και τι μας λένε τα κείμενα για τους εικονόφιλους και τους εικονοκλάστες; Ποιοι πήραν αποφάσεις για τη λατρεία ή όχι των εικόνων και πού το εντοπίζουμε στην εικόνα την οποία θα χρησιμοποιήσουμε ως παράδειγμα;

Στόχος του προγράμματος: Η παράλληλη παρουσίαση κειμένων και τέχνης βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν πώς απεικόνισαν οι Βυζαντινοί τις μεγάλες θρησκευτικές αλλαγές αλλά και τον ρόλο της τέχνης να δομήσει οπτικά το χριστιανικό δόγμα που αποκρυσταλλώθηκε κατά τη διάρκεια της ταραχώδους αυτής περιόδου.

Δραστηριότητα

Η δραστηριότητα έχει ως στόχο τη βιωματική προσέγγιση του φαινομένου μέσα από τη συμμετοχική διαδικασία. Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες, τους εικονομάχους και τους εικονοκλάστες ενώ προεδρεύει ο Πατριάρχης και μια Αυτοκράτειρα. Οι υπόλοιποι μαθητές είναι οι κριτές. Οι δύο ομάδες εκθέτουν τις απόψεις τους μέσα από κάρτες που θα τους έχουν δοθεί και οι κριτές θα κρίνουν ποιος έχει δίκιο, και την άποψή τους θα αποδεχθεί (ή όχι) ο Πατριάρχης και η Αυτοκράτειρα, η οποία και θα εκδώσει το αυτοκρατορικό διάταγμα. Άραγε, ποια άποψη θα επικρατήσει;

ΕΙΝΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΒΑΡΕΤΗ;

Πόλεμοι, κρίσεις, δημοκρατίες και δικτατορίες στη νεότερη Ελλάδα

(Γ' τάξη) Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Εισηγητής: Δημήτρης Μπαχάρας, Δρ. Ιστορίας, Διδάσκων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του Ιονίου Πανεπιστημίου, Υπεύθυνος ιστορικών αρχείων ΕΛΙΑ-MIET

Σκοπός του προγράμματος

Τι είναι ιστορία; Προσπαθώντας να εξοικειώσουμε τα παιδιά με τις έννοιες της ιστορίας, τη χρησιμότητά της και τις χρήσεις της, παρουσιάζουμε τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στην ελληνική ιστορία από τις αρχές του 20ού αιώνα έως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, με έμφαση στις άγνωστες περιόδους.

Μέθοδοι/Εργασία

Διαδραστικά παιχνίδια αναγνώρισης και ανάγνωσης αρχειακών πηγών, χωρισμός ομάδων για δράσεις όπως έρευνα - αναζήτηση στο διαδίκτυο πληροφοριών ή πηγών ή βιβλίων σχετικών με τα θέματα που διδάσκονται, χρήση χαρτών για τη σύνδεση ιστορίας-γεωγραφίας, προβολή ολιγόλεπτων ντοκιμαντέρ, φωτογραφίες, αρχειακό υλικό όπως επιστολές μεταξύ βασιλέων και πρωθυπουργών, αφίσες, παρτιτούρες, άρθρα από εφημερίδες, ιστορικοί χάρτες, ντοκιμαντέρ και άλλο υλικό από τα αρχεία του ΕΛΙΑ-MIET.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Η πρώτη δεκαετία του 20ού αιώνα
- Οι Βαλκανικοί πόλεμοι
- Ο Εθνικός Διχασμός και ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος
- Η Μικρασιατική εκστρατεία
- Η πρώτη δικτατορία και η πρώτη αβασίλευτος δημοκρατία
- Τα στρατιωτικά κινήματα του Μεσοπολέμου
- Η μεγάλη τετραετία του Ελευθέριου Βενιζέλου και η οικονομική κρίση του 1929-30
- Η δικτατορία του Μεταξά
- Ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος του 1940-41

Στόχος του προγράμματος είναι να καλυφθούν ιδιαίτερα η πρώτη δεκαετία του 20ού αιώνα, ο Εθνικός Διχασμός και η περίοδος μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, κατά την οποία εκδηλώνονται πολλαπλά στρατιωτικά κινήματα και δικτατορίες, ενώ εγκαθιδρύεται η πρώτη αβασίλευτος δημοκρατία και η χώρα χρεωκοπεί για ακόμη μία φορά.

Λ Α Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

«ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΑΗΜΟΥΣ ΣΟΥ ΤΟΥΣ ΠΛΕΚΕΙΣ ΨΙΛΟΒΕΛΟΝΙΑ...»

Η ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΙΣΣΩΝ

(Γ' τάξη) Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Σχεδίαση προγράμματος: Αλεξάνδρα Τουτουντζή, Υποψήφια Διδάκτωρ, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Υλοποίηση προγράμματος: Αλεξάνδρα Τουτουντζή, Κωνσταντίνα Ανδριανοπούλου, Δρ. Ιστορίας

Ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα η πρόνοια ήταν ένας προνομιακός χώρος για τις κυρίες της αστικής Αθήνας, οι οποίες ήθελαν να διεκδικήσουν μια πιο έντονη παρουσία στη δημόσια σφαίρα. Ιδιαίτερα η φροντίδα των απόρων παιδιών, των ορφανών, τις ανάγκες των οποίων το κράτος αδυνατούσε να καλύψει, επέτρεπε στις γυναίκες να έχουν έναν πιο ενεργό κοινωνικό ρόλο μέσω του εθελοντισμού και με αφετηρία τον στερεοτυπικό τους ρόλο ως μάνες. Παράλληλα, άρχισαν να διαμορφώνουν τα πρώτα φεμινιστικά αιτήματα, που αφορούσαν κατά κύριο λόγο στην εκπαίδευση και την εργασία. Οι πιο ευνοημένες κοινωνικά γίνονταν δασκάλες. Τι συνέβαινε όμως με τα ορφανά φτωχά κορίτσια που δεν είχαν καμία δυνατότητα να μορφωθούν;

Για να απαντήσουν στο αίτημα αυτό, οι πρώτες φεμινίστριες έφτιαξαν ορφανοτροφεία και σχολές λαϊκής τέχνης, όπου οι νεαρές άπορες μπορούσαν εσώκλειστες να μάθουν μια τέχνη που εντασσόταν ήδη στις «γυναικείες ασχολίες» και θα τους επέτρεπε να βιοποριστούν: το πλέξιμο, το κέντημα, το εργόχειρο, τη σταυροβελονιά. Οι περισσότερες από αυτές τις σχολές λειτουργούσαν και ως εργαστήρια-βιοτεχνίες λαϊκής τέχνης, που πουλούσαν τις δημιουργίες τους είτε σε δικό τους πρατήριο είτε σε εκθέσεις χειροτεχνικών προϊόντων. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, λοιπόν, και την άφιξη των προσφύγων, φεμινιστικές ομάδες, γυναίκες της αστικής τάξης άρχισαν να λειτουργούν από τη μια ορφανοτροφεία-σχολές λαϊκής τέχνης για άπορα και ορφανά προσφυγόπουλα και από την άλλη εργαστήρια βιοτεχνίες παραγωγής ειδών λαϊκής τέχνης, τα προϊόντα των οποίων πουλούσαν οι ίδιες σε πρατήρια και εκθέσεις στις οποίες επίσης συμμετείχαν εθελοντικά.

Εξέλιξη προγράμματος

Το πρόγραμμα έχει ως θεματικό άξονα το γυναικείο δίκτυο που στηρίχθηκε στη λαϊκή τέχνη και δημιουργήθηκε για την αποκατάσταση των προσφυγισσών. Αρχικά και πιο αναλυτικά παρουσιάζονται οι σχολές λαϊκής τέχνης με εστίαση στο παράδειγμα της επαγγελματικής σχολής Θηλέων Το Ελληνικό Σπίτι ή Σπίτι του Κοριτσιού. Η αδιάλειπτη λειτουργία του συγκεκριμένου ιδρύματος από το 1922 ως το 1980 μας επιτρέπει να εντάξουμε το ζήτημα της επαγγελματικής αποκατάστασης των προσφυγισσών στο ευρύτερο ζήτημα της γυναικείας χειραφέτησης.

Στη συνέχεια, γίνεται μια αναφορά στα εργαστήρια ειδών λαϊκής τέχνης στα οποία εργάζονταν προσφυγοπούλες, αλλά και σε πρατήρια και εκθέσεις λαϊκής τέχνης, όπως αυτές που οργανώθηκαν στο πλαίσιο των Δελφικών Γιορτών στα 1927 και 1930, όπου η γυναικεία παρουσία ήταν κυρίαρχη και τα λαϊκά τέχνηρα, ως εμπορικά προϊόντα πια, ξεπέρασαν τα ελληνικά σύνορα. Η παρουσίαση θα συνοδεύεται με οπτικοακουστικό υλικό και θα ολοκληρωθεί με τη συμμετοχή των μαθητών/τριών σε δραστηριότητες με τη χρήση πρωτογενούς αρχειακού υλικού και δευτερογενών πηγών, στην οποία θα αναδειχθεί η έμφυλη διάσταση του προσφυγικού ζητήματος όχι μόνο στο τότε αλλά και στο σήμερα.

Στόχοι προγράμματος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές:

- ✓ τα προβλήματα των προσφύγων από την πλευρά των ορφανών κοριτσιών και γυναικών
- ✓ τον ρόλο των γυναικών στην αποκατάσταση των προσφύγων
- ✓ τους στόχους και τα χαρακτηριστικά του φεμινιστικού κινήματος στη γέννηση του ως και την περίοδο του Μεσοπολέμου
- ✓ ότι οι προσπάθειες για επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση των γυναικών προσέκρουαν, αλλά και βασίζονταν στις στερεοτυπικές αντιλήψεις για τον κοινωνικό ρόλο και τις εγγενείς ιδιότητες που αποδίδονταν στο γυναικείο φύλο
- ✓ ότι η αποκατάσταση των προσφυγισσών εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο των προσπαθειών για τη χειραφέτηση της γυναίκας

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

«ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ» Διασύνδεση μαθηματικών, επιστήμης και τεχνολογίας μέσα από μηχανικές κατασκευές στο πνεύμα του STEM

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 90΄

Επιστημονικοί υπεύθυνοι: Άρης Μαυρομμάτης, Μαθηματικός, Διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Απόστολος Παπανικολάου, Μαθηματικός, Ερευνητής της Διδακτικής Μαθηματικών Msc

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «**ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ**» είναι μια διαθεματική εκπαιδευτική πρόταση, στο πλαίσιο και τη γενικότερη αντίληψη της διεθνούς εκπαιδευτικής πρακτικής, γνωστής με το ακρωνύμιο **STEM**, όπου αυστηρές επιστημονικές έννοιες από την επιστήμη (Science), την τεχνολογία (Technology), τη μηχανική (Engineer) και τα μαθηματικά (Mathematics) προσεγγίζονται συνδυαστικά και χωρίς σύνορα. Η γενικότερη ιδέα της σύγχρονης αντίληψης του STEM έχει τις ρίζες της στην Προσωκρατική Φιλοσοφική σκέψη, όπου η γνώση δεν περιχαρακωνόταν σε τομείς, αλλά αποτελούσε συνισταμένη των τομέων αυτών μέσα από τη διαρκή αλληλεπίδρασή τους. Ο όρος STEM έχει προταθεί το 2000 από το Εθνικό Ίδρυμα Επιστημών (NSF) των ΗΠΑ, ως εκπαιδευτικό μεταρρυθμιστικό πρότυπο διδασκαλίας και έχει την ευελιξία να προσαρμόζεται στα διαφορετικά πολιτιστικά και

πολιτισμικά περιβάλλοντα του κάθε τόπου, χωρίς να απομακρύνεται από τον κύριο στόχο του που είναι η απόκτηση ουσιαστικής γνώσης.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Οι μαθητές εργάζονται ομαδοσυνεργατικά σε τετραμελείς ομάδες. Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της από μια συσκευασία με το ίδιο εκπαιδευτικό υλικό. Χρησιμοποιώντας ειδικά λειτουργικά συστήματα δόμησης, κατασκευάζουν μηχανικά συστήματα και εξερευνούν τον τρόπο λειτουργίας τους.
- Ανακαλύπτουν νόμους που διέπουν τη Μηχανική, την Ακουστική και τον Ηλεκτρισμό, ξεκινώντας πάντα μέσα από μια διαισθητική αντίληψη για τα φυσικά φαινόμενα. Η κίνηση, η δύναμη, η ισορροπία, οι μοχλοί, τα γρανάζια, η περιοδικότητα είναι κάποια από τα θέματα τα οποία μελετούν.
- Η ανάγκη βαθύτερης κατανόησης και πρόβλεψης της τελικής κατασκευής, αναδεικνύει ως φυσική αναγκαιότητα τη μαθηματική μοντελοποίηση, εισάγοντας έτσι τους διδασκόμενους σε βασικές έννοιες των μαθηματικών, που αναδεικνύονται με απόλυτα φυσιολογικό και βιωματικό τρόπο.

Σκοπός του προγράμματος: Μέσα από τα διαδοχικά βήματα που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της κατασκευής τους, αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα του κάθε επόμενου βήματος, το οποίο θα πρέπει να στηρίζουν λογικά, συγκροτώντας έγκυρους και ορθούς συλλογισμούς, ανακαλύπτουν τη γνώση μέσα από μια βιωματική διαδικασία, κατανοούν την αναγκαιότητα της θεωρίας στην οποία οφείλει να επεκτείνεται οτιδήποτε εμπειρικό προκειμένου να έχει καθολική ισχύ.

Στόχοι του προγράμματος

Ο στόχος αυτού του προγράμματος είναι να εισάγει τους μαθητές με βιωματικό τρόπο και μέσα από ένα παιγνιώδες, διαδραστικό και ευχάριστο περιβάλλον σε κατάλληλα επιλεγμένες για την ηλικία τους επιστημονικές έννοιες. Επίσης αποσκοπεί να εισάγει τους εκπαιδευτικούς σε μια σύγχρονη αντίληψη συγκρότησης διδακτικών πρακτικών, των οποίων θεμελιώδες υπόστρωμα είναι η έρευνα, για το πώς λειτουργεί ο πραγματικός κόσμος.

ΧΗΜΕΙΑ

ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΒΑΦΗ ΜΕ ΤΗΝ ΜΑΤΙΑ ΕΝΟΣ ΧΗΜΙΚΟΥ

Α. ΠΟΙΗΜΑ «ΒΡΟΧΗ»

(Β' & Γ' τάξεις) Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Σχεδιασμός – Υλοποίηση: Ευδοκία Πατσιλινάκου, Χημικός, Phd

Στο πρόγραμμα αυτό χρησιμοποιούμε ένα από τα «κρυμμένα ποιήματα» του Καβάφη, «Βροχή», ως σενάριο εκπαιδευτικής πρακτικής για να κατανοήσουν οι μαθητές τη σημασία του νερού ως ένωση της ζωής στον πλανήτη Γη.

Ο ενθουσιασμός των νέων σε αντίθεση με την πλήξη και την αδράνεια του γήρατος περιγράφονται από τον ποιητή απλά και με ακρίβεια. Η μαγεία είναι ότι καθώς αγγίζουμε κάθε στίχο του ποιήματος ανακαλύπτουμε ένα φαινόμενο ή μια ιδιότητα που οφείλεται στο νερό. Η μεγαλοφυΐα του ποιητή αποδεικνύεται από το γεγονός ότι χρησιμοποίησε τις φυσικές ιδιότητες του νερού για να περιγράψει μια ποικιλία συναισθημάτων. Έχουμε αναπτύξει δύο σενάρια εκπαιδευτικής πρακτικής που σχετίζονται με τις φυσικές ιδιότητες του νερού με «ποιητική ματιά».

Το πρώτο σενάριο, με τίτλο «Τα τριχοειδή φαινόμενα με τη ματιά του Καβάφη» αναφέρεται στις ιδιότητες του νερού ως ένα θαυμαστό υγρό της ζωής (τριχοειδή φαινόμενα, ώσμωση, φωτοσύνθεση) και πώς αυτό λειτουργεί ως μέσο μεταφοράς των θρεπτικών συστατικών για τα φυτά. Το δεύτερο σενάριο, με τίτλο: «Ο Καβάφης ζωγραφίζει με στίχους τη βροχή» αφορά στην ιδιότητα του νερού να κατακρημνίζεται ως βροχή, η οποία είναι το τέλος και η αρχή ενός επαναλαμβανόμενου κύκλου (κύκλος νερού).

Εξέλιξη του προγράμματος

Μελετώνται οι συμβολισμοί στο ποίημα βροχή και αναπτύσσονται δύο σενάρια διδακτικής πράξης, τα οποία αφορούν σε μία διδακτική προσέγγιση με ποιητική ματιά. Η αξία του ποιήματος «Βροχή» αποδεικνύεται με κάθε στίχο και η ευφυΐα του ποιητή αποκαλύπτεται καθώς περιγράφει βιώματα και συναισθήματα συμβολίζοντάς τα με ιδιότητες του νερού.

Εφαρμογή - Πειράματα

Εκτελούνται κλασικά πειράματα με το νερό εμπνευσμένα από τους καθαφικούς στίχους.

Περιγράφονται τα δύο σενάρια, καθώς και τα αντίστοιχα πειράματα.

Οι ιδιότητες του νερού που μελετώνται είναι: τα τριχοειδή φαινόμενα, η ώσμωση, ο κύκλος του νερού, ο ρόλος του νερού στη λειτουργία της φωτοσύνθεσης, επιφανειακή τάση, πυκνότητα νερού και πάγου, μοριακή δομή υγρού νερού, δομή του πάγου, το νερό ως διαλύτης και ως μέσον διασποράς.

ΑΠΟ ΤΟ ΦΛΟΓΙΣΤΟΝ ΣΤΗ ΦΛΟΓΑ ΤΟΥ ΚΕΡΙΟΥ

(Β΄ & Γ΄ τάξεις) Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Σχεδιασμός – Υλοποίηση: Ευδοκία Πατσιλινάκου, Χημικός, Phd

Η αιώνια περιέργεια του ανθρώπου για την εξερεύνηση του κόσμου, μια περιέργεια που ξεκίνησε ως φυσική ανάγκη και θέληση για επιβίωση, είναι εκείνη που θεμελίωσε τις επιστήμες. Καμία επιστήμη δεν αρκεί από μόνη της για τη συστηματική διερεύνηση ενός φαινομένου και είναι αδόκιμο να θεωρηθεί μια επιστήμη σπουδαιότερη από μια άλλη!

Ταξιδεύοντας στο μακρινό παρελθόν, βλέπουμε μπροστά μας τον άνθρωπο των σπηλαίων να ανακαλύπτει τη φωτιά και να εντυπωσιάζεται από τη δύναμή της. *Η καύση είναι η χημική αντίδραση που οδήγησε την ανθρωπότητα από την προϊστορία στην ιστορία.* Με τη φωτιά ο άνθρωπος ένωσε την θαλπωρή της θερμότητας, είδε τη λάμψη του φωτός και γεύτηκε τη μαγειρεμένη τροφή του. Άρχισε να κατεργάζεται τα μέταλλα και να κατασκευάζει εργαλεία και διάφορα αντικείμενα. Αυτά τον βοήθησαν στην εκμετάλλευση της γης και των ζώων, στην ανάπτυξη του εμπορίου και της τεχνολογίας. Με αυτά δημιούργησε τη γραφή κι έτσι μπόρεσε να διαφυλάξει τη γνώση μέσα στους αιώνες. Θεμελιώθηκε μια επιστήμη με πολλαπλά πρόσωπα: Η περιήγηση του νου και των αισθήσεων στους χημικούς κήπους, προκαλεί αυθόρμητα επιφωνήματα έκπληξης και θαυμασμού. Ένα πολύ μικρό μέρος αυτής της επιστήμης διδάσκεται και στις σχολικές αίθουσες.

Φωτιά ή πυρ χαρακτηρίζεται γενικά το φαινόμενο της ανάφλεξης ενός υλικού κατά το οποίο παράγεται θερμότητα και φως (φλόγα). Με τον όρο καύση, χαρακτηρίζουμε ένα μεγάλο αριθμό χημικών φαινομένων, που ως κοινό χαρακτηριστικό έχουν τη γρήγορη οξείδωση μιας ουσίας, με ταυτόχρονα παραγωγή θερμότητας (εξώθερμη αντίδραση). Από χημική άποψη, η καύση είναι η ταχεία αντίδραση μιας χημικής ουσίας με το οξυγόνο. Η φωτιά αποτελεί στάδιο μετατροπής μιας ποσότητας ύλης και προέρχεται από εξώθερμες χημικές αντιδράσεις.

Ένα υλικό που "αρπάζει" εύκολα φωτιά ονομάζεται *εύφλεκτο υλικό*. Αν ένα εύφλεκτο υλικό χρησιμοποιείται για τη παραγωγή καύσης, τότε αυτό χαρακτηρίζεται καύσιμο. Μια φωτιά ξεκινάει όταν ένα εύφλεκτο ή καύσιμο υλικό, με την παρουσία οξυγόνου ή κάποιου άλλου οξειδωτικού παράγοντα, βρεθεί σε κατάλληλη θερμοκρασία. Αυτή η κατάλληλη θερμοκρασία ονομάζεται *θερμοκρασία ανάφλεξης* ή σημείο ανάφλεξης, που είναι διαφορετικό για κάθε υλικό.

Η φωτιά είχε και έχει μεγάλη σημασία για τον άνθρωπο. Είναι η ζωή, η ενέργεια, η λάμψη, το φως και η αισιοδοξία. Προκαλεί ενθουσιασμό, ορμή και μαχητικότητα. Συγχρόνως είναι η ζεστασιά, η θαλπωρή και η αγαλλίαση. Όμως έχει και καταστροφικές ιδιότητες. Τότε προκαλεί πανικό, τρόμο, θυμό, αγανάκτηση και αφανισμό. Μπορεί να διαλύσει κάθε μορφή ζωής και να οδηγήσει στο χάος. Σε όλους τους αρχαίους πολιτισμούς η φωτιά ανήκει στα τέσσερα βασικά στοιχεία (είδη ενέργειας): Γη, Αέρας, Νερό και Φωτιά.

Εφαρμογή - Πειράματα

Κερί και φλόγα (καύση παραφίνης, φυτίλι κεριού, φαινόμενα που λαμβάνουν χώρα, ανατομία της φλόγας). Το σπίρτο που ανάβει... μόνο του;

ΒΙΟΛΟΓΙΑ

ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΓΟΝΙΔΙΟΥ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγήτρια: Ελένη Κόνιαρη, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια, Μοριακή Βιολόγος

Τα νουκλεϊνικά οξέα είναι μακρομόρια που μετέχουν στη μεταφορά γενετικών πληροφοριών από γενιά σε γενιά και στην έκφραση αυτής της πληροφορίας μέσω της σύνθεσης πρωτεϊνών. Υπάρχουν δύο κατηγορίες νουκλεϊνικών οξέων, τα ριβονουκλεϊνικά (RNA) και τα δεσοξυριβονουκλεϊνικά οξέα (DNA). Το γενετικό υλικό των περισσότερων οργανισμών αποτελείται από DNA, εξαίρεση αποτελούν μόνο ορισμένοι ιοί (ρετροϊοί) που αντί για DNA έχουν RNA ως γενετικό τους υλικό. Σήμερα μπορεί να γνωρίζουμε όλες τις βάσεις από τις οποίες αποτελείται ένα DNA μόριο, εφαρμόζοντας την αλληλουχία. Τα γονίδια περιέχουν οδηγίες που ελέγχουν την ανάπτυξή μας και τον τρόπο που δουλεύει το σώμα μας. Επιπλέον, είναι υπεύθυνα για πολλά από τα χαρακτηριστικά μας, όπως το χρώμα των ματιών, την ομάδα αίματος και το ύψος. Επίσης, τελευταίες μελέτες δείχνουν ότι η δραστηριότητά τους μπορεί να αλλάξει ανάλογα με τον τρόπο σκέψης μας.

Στο πρόγραμμα θα παρουσιαστεί ο ρόλος του DNA στην κληρονομικότητα, πώς λειτουργούν τα γονίδια, πώς μεταφέρονται οι γενετικές πληροφορίες από γενιά σε γενιά, πώς δημιουργείται ένα γενεαλογικό δέντρο και θα διερευνηθεί αν ένα γονίδιο μπορεί να αλλάξει τη «συμπεριφορά» του.

Εξέλιξη του προγράμματος

Αρχικά, με τη συμβολή οπτικοακουστικού υλικού θα παρουσιαστούν οι έννοιες του γονιδίου και της κληρονομικότητας μέσω θεωρητικής προσέγγισης, ενώ μέσα από μια βιωματική εκπαιδευτική δραστηριότητα θα έχουν την ευκαιρία να φτιάξουν μόνοι τους το δικό τους γενεαλογικό δέντρο. Με την εφαρμογή σταυρόλεξων θα εξασκήσουν τις γνώσεις τους και την κριτική τους ικανότητα ενώ θα μνηθούν και σε πειραματικές διαδικασίες αφού θα έχουν την ευκαιρία να απομονώσουν σε πραγματικό χρόνο DNA από φρούτα και λαχανικά. Επιπλέον, με τη μοντελοποίηση του βασικού δόγματος Βιολογίας αντιγραφή-> μεταγραφή-> μετάφραση θα έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν τα στάδια της γονιδιακής έκφρασης, ενεργοποιώντας τη δημιουργικότητα τους.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Θα διερευνηθούν οι έννοιες του γονιδίου, του γενετικού υλικού, της κληρονομικότητας.
- ✓ Θα αποτυπωθεί η γονιδιακή δραστηριότητα και συμπεριφορά.
- ✓ Θα αναπτυχθεί το ενδιαφέρον των μαθητών μέσω πειραματικής διαδικασίας.
- ✓ Θα αναπτυχθεί η κριτική και συνδυαστική σκέψη μέσω της βιωματικής δράσης.

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ-ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ-ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΑΣ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΡΟΜΠΟΤ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ!

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 – 90΄

Εισηγητές: Δρ. Θαρρενός Μπράτισης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
Δημήτρης Ζιούζιος, Υποψήφιος Διδάκτωρ Ρομποτικής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Η επιστήμη της πληροφορικής και της ρομποτικής αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης κοινωνίας. Ολοένα και περισσότεροι αυτοματισμοί και ρομποτικά συστήματα χρησιμοποιούνται από τους ανθρώπους σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής, από την καθημερινότητα μέχρι και την εργασία. Οι νέοι άνθρωποι βρίσκουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην ανάπτυξη τέτοιων συστημάτων τα οποία αυξάνουν την ποιότητα ζωής τους.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αναφέρεται στην επαφή των μαθητών με ρομποτικά συστήματα νέας γενιάς, ώστε να βιώσουν τον τρόπο με τον οποίο προγραμματίζονται και μπορούν να αξιοποιηθούν. Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η επικοινωνία ανθρώπου-ρομπότ αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα σημεία στη ρομποτική επιστήμη και δίνει μια διαφορετική οπτική ανάπτυξης αυτών των συστημάτων. Προκειμένου οι νέοι να βλέπουν τα ρομπότ ως ένα σύγχρονο εργαλείο είναι απαραίτητο να έρθουν κοντά στην ανάλυση τέτοιων συστημάτων αιχμής.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Πραγματοποιείται μια σύντομη αναφορά σχετικά με τον τρόπο που επικοινωνεί το ρομπότ με τον άνθρωπο
- Πραγματοποιείται επίδειξη προγραμματισμού των ρομπότ (θα αξιοποιηθούν κυρίως ένα ρομπότ ειδικά σχεδιασμένο από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και το ανθρωποειδές NAO)
- Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και τους δίνονται διαφορετικά σενάρια, με βάση τα οποία καλούνται να προγραμματίσουν τα ρομπότ
- Οι ομάδες θα πρέπει να συσχεφθούν και να προτείνουν την βέλτιστη λύση με την βοήθεια των εκπαιδευτικών
- Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τη δική της λύση

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με τα ρομπότ
- ✓ Να αντιληφθούν οι μαθητές τον τρόπο με τον οποίο προγραμματίζεται ένα ρομπότ
- ✓ Να αναπτυχθεί η κριτική σκέψη και η ευρηματικότητα των μαθητών
- ✓ Να αναπτυχθεί η συνεργασία μεταξύ των μαθητών
- ✓ Να γνωρίσουν τα παιδιά σύγχρονες και καινοτόμες ρομποτικές συσκευές και να εξοικειωθούν με τον προγραμματισμό τους

ΤΟ ΑΧΑΝΕΣ ΚΥΒΕΡΝΟΣΥΜΠΑΝ: ΚΙΝΔΥΝΟΙ, ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Σχεδιασμός – Υλοποίηση: Εξειδικευμένα στελέχη, Αξιωματικοί Ειδικών Καθηκόντων Πληροφορικής και Υγειονομικού, Ψυχολόγοι της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Η μεγάλη ανάπτυξη του τομέα της πληροφορικής και η αυξημένη συμμετοχή των πολιτών στη νέα εποχή της Κοινωνίας της Πληροφορίας, επέφεραν σημαντικά τεχνολογικά επιτεύγματα και εξυπηρετήσεις στην κοινωνία, που αφενός διευκολύνουν την καθημερινότητα, αφετέρου δημιουργούν πεδίο κατάλληλο και για την εμφάνιση μορφών εγκληματικής δραστηριότητας με τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Ειδικά στην εποχή που διανύουμε, η πανδημία του COVID-19 και η ανάγκη για την απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, επιτάχυνε τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους προκειμένου να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα αξιοποιώντας τεχνολογίες απομακρυσμένης πρόσβασης. Στον εκπαιδευτικό τομέα εφαρμόστηκε η τηλεεκπαίδευση αξιοποιώντας τις ώριμες τεχνολογίες ομαδικών τηλεδιασκέψεων και διαμοιρασμού υλικού, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έτσι ακόμη και παιδιά κάθε ηλικίας, ξεκινώντας από 4 ετών, συμμετέχουν σε πολλές από αυτές τις δραστηριότητες «συνδεδεμένα ψηφιακά».

Επομένως, καθίσταται σαφής η ανάγκη για εκπαίδευση των πολιτών στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και της ασφαλούς χρήσης αυτών και ενσωμάτωση αυτής στην εκπαιδευτική διαδικασία, από τις πρώτες κιόλας βαθμίδες.

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετέχει δια της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη, έχοντας ως στόχο την **ενημέρωση μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών**, για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες, τις διαδικτυακές αγορές, τα φαινόμενα διαδικτυακής βίας, τους κινδύνους που ελλοχεύουν στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά. γιατί Με την εξέλιξη της τεχνολογίας προκύπτουν καθημερινά νέες μορφές κυβερνοεγκλήματος.

Μέσα από την **προβολή επικαιροποιημένου διαδραστικού υλικού**, το οποίο συνοδεύεται από σύγχρονο οπτικοακουστικό υλικό, και μέσα από τη συζήτηση με εξειδικευμένα στελέχη της Υπηρεσίας στον τομέα της Πληροφορικής, της Νομικής, των Οικονομικών και της Ψυχολογίας δίνεται η δυνατότητα στους πολίτες και ιδιαίτερα στα παιδιά, τους ψηφιακούς πολίτες του μέλλοντος, να αναγνωρίσουν τις επισφαλείς συμπεριφορές που μπορούν να εκδηλωθούν μέσω διαδικτύου.

Στόχος είναι η μεταφορά των πραγματικών εμπειριών της Υπηρεσίας μας μέσα από την καθημερινή επαφή με τους πολίτες ώστε να επιτευχθεί η θωράκιση της ευαίσθητης ηλικιακής ομάδας των παιδιών και των εφήβων, καθώς οι ενημερωμένοι χρήστες μπορούν να χρησιμοποιήσουν με ασφάλεια το διαδίκτυο.

Οι θεματολογίες διαφοροποιούνται ανάλογα με το κοινό και αφορούν:

- την αποστολή της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος,
- τις διαδικτυακές απειλές και μέτρα προστασίας,
- τα αδικήματα και τρόπους που αυτά διαπράττονται μέσω διαδικτύου,
- το φαινόμενο του διαδικτυακού εκφοβισμού (Cyberbullying)
- τις κυβερνοεπιθέσεις ενάντια σε πληροφοριακά συστήματα και την ψηφιακή υποκλοπή δεδομένων,
- τα διαδικτυακά τυχερά παίγνια και τον εθισμό,
- τον σεξουαλικό εκβιασμό και εξαναγκασμό μέσω διαδικτύου και το sexting,
- την παρουσίαση της ενημερωτικής καμπάνιας SAY NO, ενάντια στον σεξουαλικό εκβιασμό και εξαναγκασμό, ανηλίκων και ενηλίκων, μέσω του διαδικτύου,
- τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social Media).

Θ Ε Α Τ Ρ Ο - Θ Ε Α Τ Ρ Ι Κ Η Α Γ Ω Γ Η

ΕΝΑΣ ΚΥΚΛΟΣ ΧΩΡΙΣ ΚΙΜΩΛΙΑ: Κάπως έτσι γεννήθηκε το θέατρο

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Εισηγητής: Νίκος Νίκας, Φιλολόγος, Καθηγητής Υποκριτικής, Ηθοποιός

Η αίσθηση του κύκλου του «καθόμαστε όλοι γύρω – γύρω» και έτσι αρχίζει να δημιουργείται η ανάγκη «να γνωριστούμε» από την αρχή. Τα μάτια θα «παίξουν» με τα βασικά συναισθήματα και τις καθημερινές διαθέσεις: χαρά, λύπη, φόβος, θυμός, αγάπη, μίσος. Αμέσως μετά το όνομα κάθε παιδιού ξεχωριστά θα γίνει αφορμή να οροθετηθεί η πραγματική του υπόσταση μέσα από το σύνολο των συμμαθητών του. Πώς μας βλέπουν οι άλλοι; Τι βλέπουμε εμείς;

Και ακριβώς στο σημείο αυτό αρχίζει το παιχνίδι της αφήγησης μιας ιστορίας που θα φτιάχνεται κάθε φορά από τα ίδια τα παιδιά. Όμως οι ιστορίες έχουν ανάγκη τα πρόσωπα για να ζωντανέψουν.

Εδώ αρχίζει τα θέατρο με την κυτταρική του μορφή: Κάποιος απαντάει κάτι σε κάποιον. Έτσι τα παιδιά χωρίς να το καταλάβουν θα αρχίσουν να μπαίνουν σε ρόλους. Οι ρόλοι αυτοί με τη σειρά τους θα «ζητήσουν» κάποια βασικά στοιχεία μεταμόρφωσης: ένα μαντήλι, ένα καπέλο, ένα σεντόνι, ένα ζευγάρι γάντια, γυαλιά κ.ά. Έτσι ο κόσμος της σκηνής αρχίζει να διαμορφώνεται «αυτόματα» σε μια άλλη πραγματικότητα.

Οι ρόλοι όμως χρειάζονται «καθοδήγηση». Έτσι κάποια παιδιά αναλαμβάνουν να «σκηνοθετήσουν» τους ρόλους. Και να!!! Κάναμε θέατρο γιατί

- Φτιάξαμε την ιστορία
- Ζωντανέψαμε τα πρόσωπα
- Δημιουργήσαμε σκηνικό χώρο
- Χρησιμοποιήσαμε σκηνοθέτη

Ένα devised project που διαμορφώνεται κάθε φορά διαφορετικά ανάλογα με την κάθε φορά διαφορετική ματιά της κάθε ομάδας. Ένας ολόφρεσκος τρόπος να έρθουν τα παιδιά σε επαφή με τα βασικά συστατικά του θεάτρου χωρίς να το «διδασκούνται».

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΗΛΙΟΙ. ΧΩΡΟΣ, ΧΡΟΝΟΣ, ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Αναστασία Κουμίδου, Σκηνοθέτις, Καθηγήτρια Υποκριτικής, Ιστορίας και Δραματολογίας

Η εξερεύνηση της επικοινωνίας, της προσωπικής έκφρασης, της αντίληψης του ιδιωτικού και συλλογικού χώρου και χρόνου, της ομαδικής δημιουργίας μέσα από την προφορικό αλλά και την σωματικό λόγο είναι η διαδρομή που ακολουθούμε στην θεατρική μας εκπαίδευση. Στην παιδική μας ηλικία έχουμε από τη φύση μας τα παραπάνω υλικά σε αφθονία. Ωστόσο, κάπου στην ηλικία των 12 έως 16 χρονών με τις αυξημένες κοινωνικές συμβάσεις, τις σχολικές απαιτήσεις, τις ορμονικές διαταραχές οι δίαυλοι της επικοινωνίας και της δημιουργίας αλλοιώνονται.

Με βασικές ασκήσεις κίνησης, λόγου και επικοινωνίας που χρησιμοποιούμε στο θέατρο κατά την διάρκεια των 90΄ λεπτών, δημιουργούμε τις συνθήκες στις μαθήτριες και τους μαθητές να ανακαλύψουν με δυναμικό τρόπο το σώμα τους και την φωνή τους μέσα στον χώρο και τον χρόνο φαντασία και να λειτουργήσουν μέσα από την συνεργασία και την διάδραση.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Δουλεύοντας με τον Χώρο.
- Πραγματικός Χώρος & Φανταστικός Χώρος.
- Ο χώρος μεταξύ των ανθρώπων και η δυναμική του Χώρου στην επικοινωνία των ανθρώπων.
- Ο Χώρος σε σχέση με τον Χρόνο.
- Η δυναμική του Χρόνου (ρυθμός, παύσεις, ταχύτητα) στην επικοινωνία των ανθρώπων.
- Δημιουργία ομαδικής συνεργασίας (ensemble work) μέσω παιχνιδιών που επινοεί η ομάδα.

Στόχος του προγράμματος

Μέσα από την κορωνίδα των τεχνών, την θεατρική τέχνη, οι μαθήτριες και οι μαθητές θα δημιουργήσουν τη δική τους διαδρομή αναζήτησης και ανακάλυψης. Καλλιεργούμε την ενσυναίσθηση, την επικοινωνία, την φαντασία, την έκφραση και εξελίσσουμε τα προσωπικά και ιδιαίτερα υλικά κάθε μαθήτριας και μαθητή ενώ ταυτόχρονα δίνουμε έναυσμα στην συλλογικότητα και την ομαδική συνεργασία. Ο στόχος είναι να δημιουργηθούν εκείνες οι συνθήκες που μεταξύ άλλων θα τονώσουν την αυτοπεποίθηση στον σωματικό και προφορικό λόγο, την συνεργασία, την δημιουργική αντίληψη του χώρου και του χρόνου, την διάδραση.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

SOCIAL MEDIA ΚΙ ΕΓΩ Η ΕΓΩ ΚΑΙ SOCIAL MEDIA; ΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ ΤΕΛΙΚΑ ΤΟ ΠΑΝΩ ΧΕΡΙ;

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Σοφianoπούλου, MSc in Stress Management, Ψυχολόγος

Ζούμε σε έναν κόσμο όπου σχεδόν κάθε έφηβος έχει πρόσβαση στα Social Media. Αυτό το επίπεδο συνδεσιμότητας έχει ανοίξει πολλές πόρτες στον τρόπο επικοινωνίας και δικτύωσης, στην ψυχαγωγία, στην ανάγκη έκφρασης και υποστήριξης. Η απόκτηση "likes" σε φωτογραφίες, δημοσιεύσεις ή σχόλια στον εικονικό κόσμο μπορεί να φέρει μια ισχυρή αίσθηση ολοκλήρωσης και αποδοχής από την κοινότητα, εγείρει όμως ερωτήματα σχετικά με τον αρνητικό αντίκτυπο που μπορεί να έχει στη διαμόρφωση του νου και την εικόνα εαυτού και τελικά στην ικανοποίηση που θα αντλεί ο νεαρός ενήλικας από τη ζωή.

Μεθοδολογία: Μέσα από τη χρήση βίντεο, βιωματικών ασκήσεων και τη συζήτηση σε ομάδες, οι έφηβοι θα ανακαλύψουν πώς διαμορφώνεται η προσωπική ταυτότητα και πώς να επικοινωνούν-σχετίζονται με τον άλλον, μέσα (και) από τον διαδικτυακό κόσμο, πώς να φτιάχνουν την δική τους ασπίδα προστατεύοντας τον ψυχολογικό τους κόσμο και

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Ευαισθητοποίηση σχετικά με την αρνητική επίδραση των social media στην εικόνα του σώματος και στην διαμόρφωση της προσωπικής ταυτότητας
- ✓ Πώς να προστατέψουν τον ψυχολογικό τους κόσμο και να χρησιμοποιούν τα social media προς όφελός τους
- ✓ Τρόποι να χτίσουν υγιή αυτοεκτίμηση

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΗ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

ΕΙΝΑΙ ΤΟΣΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΝΑ ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ;

Η οργάνωση των συνελεύσεων στην τάξη και στο σχολείο

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγητής: Γιώργος Μόσχος, Νομικός, Εμπειρογνώμονας δικαιωμάτων του παιδιού, Συνήγορος του Παιδιού (Ιούλιος 2003 - Ιανουάριος 2018)

Αξιοποιώντας υποθετικά σενάρια με ζητήματα και προβλήματα σχετικά με τη σχολική ζωή, τα παιδιά καλούνται αρχικά να λειτουργήσουν σε επίπεδο εικονικής συνέλευσης τάξης και στη συνέχεια σε επίπεδο εικονικής συνέλευσης σχολείου για να πάρουν αποφάσεις σχετικά με τη διαχείρισή τους. Διατυπώνονται από τα παιδιά προτάσεις σχετικά με την καλύτερη δυνατή λειτουργία των σχολικών συνελεύσεων και γενικότερα την λήψη αποφάσεων στον χώρο του σχολείου με συμμετοχή των μαθητών – μαθητριών. Γίνεται αναφορά στην υπάρχουσα νομοθεσία και σε πρακτικές που έχουν ήδη αναπτυχθεί σε διάφορα σχολεία. Η συνάντηση καταλήγει σε συζήτηση που περιστρέφεται γύρω από τη σχολική δημοκρατία και τους παράγοντες που μπορούν να την ενισχύουν.

Μεθοδολογία: Χρησιμοποιείται συμμετοχική και ομαδοσυνεργατική μεθοδολογία, αξιοποιούνται παιχνίδια ομάδας, διαδικασίες εικονικής συνέλευσης, και δίνονται πληροφορίες με ευέλικτα και φιλικά προς τα παιδιά εργαλεία (διάλογος, ερωταπαντήσεις, έντυπα τα οποία καλούνται να συμπληρώσουν και να κρατήσουν τα παιδιά)

Εξέλιξη του προγράμματος: Σπάσιμο πάγου με κινητικά παιχνίδια. Συνοπτική εισαγωγή στα άρθρα της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με τα δικαιώματα συμμετοχής και στη νομοθεσία για τις μαθητικές κοινότητες. Στα παιδιά προτείνεται η διαδικασία της εικονικής συνέλευσης και παρουσιάζονται υποθετικά σενάρια τα οποία θα συζητηθούν αρχικά σε επίπεδο τάξης (τμήματος) και στη συνέχεια σε επίπεδο σχολείου. Οι συμμετέχοντες μαθητές και μαθήτριες χωρίζονται σε μικρές ομάδες οι οποίες συνεδριάζουν παράλληλα, σε μικρούς κύκλους. Προτείνεται τα παιδιά της κάθε ομάδας να εκλέξουν συντονιστή / συντονίστρια και να συζητήσουν τα σενάρια τους σαν να ήταν πραγματικά ζητήματα προς διαχείριση. Τα παιδιά καλούνται να πάρουν αποφάσεις μέσα σε 20 λεπτά. Στη συνέχεια διεξάγεται εικονική γενική συνέλευση όλων των ομάδων - τάξεων, όπου παρουσιάζονται οι τυχόν αποφάσεις τους και συζητούνται τα κοινά θέματα, που χρειάζονται λήψη απόφασης από την ολομέλεια. Η εικονική γενική συνέλευση διαρκεί επίσης 20 λεπτά. Στη συνέχεια, γίνεται συζήτηση σχετικά με τη διαδικασία και τις δυσκολίες λήψης απόφασης τόσο σε επίπεδο τάξης όσο και σε επίπεδο σχολείου. Καταλήγοντας, στα παιδιά δίνονται καρτέλες που περιλαμβάνουν προβλέψεις της νομοθεσίας και βασικές αρχές για τη διεξαγωγή συνελεύσεων και τη λήψη αποφάσεων από μαθητές και μαθήτριες.

Στόχος του προγράμματος είναι να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά για τις αρχές του δημοκρατικού σχολείου, να ενημερωθούν σχετικά με τη νομοθεσία για τις μαθητικές κοινότητες και να συνειδητοποιήσουν το πώς μπορούν να διεξάγονται οι συζητήσεις / συνελεύσεις για θέματα της σχολικής ζωής και να λαμβάνονται αποφάσεις με τη συμμετοχή των μαθητών στο σχολείο. Να κατανοήσουν την ανάγκη καλής αξιοποίησης του χρόνου, διατύπωσης συγκεκριμένων και εφικτών προτάσεων και όχι γενικεύσεων και ευχολογίων, και λήψης αποφάσεων με τρόπο που να εκφράζουν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό το σύνολο χωρίς να δημιουργούνται έριδες και αντιπαλότητες. Κρίσιμο είναι τα παιδιά να εξασκηθούν στον διάλογο, στην έκφραση και ακρόαση αντιρρήσεων, στην τροποποίηση και σύνθεση των προτάσεων. Να καταλάβουν τη σημασία και τις ευθύνες του ρόλου των συντονιστών των συζητήσεων, αλλά και τη διαδικασία ψήφισης, καταμέτρησης ψήφων και τήρησης μιας σχετικής δεοντολογίας, χωρίς προχειρότητα. Επιδιώκεται επίσης τα παιδιά να αντιληφθούν καλύτερα την αξία της τήρησης κοινά αποφασισμένων κανόνων και διαδικασιών, της ανάπτυξης του διαλόγου μέσα στον χώρο του σχολείου και της διαρκούς ενεργοποίησης και συνεργασίας των μαθητών για την αντιμετώπιση ζητημάτων της σχολικής ζωής.

ΔΕΝ ΠΕΡΙΣΣΕΥΕΙ ΚΑΝΕΙΣ: ΚΑΛΛΙΕΡΓΩΝΤΑΣ ΤΗ ΘΕΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΙΠΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Ηρώ Ποταμούση, Κοινωνιολόγος, Θεατροπαιδαγωγό, Υπ. Διδ. ΠΤΔΕ Παν/μιο Αιγαίου

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Δεν Περισσεύει κανείς: καλλιεργώντας την θετική και συμπεριληπτική συμπεριφορά» στοχεύει στην καλλιέργεια θετικών στάσεων και συμπεριφορών, εστιάζοντας στην αξία του «συν-παίζειιν» και του «συν-εργάζεσθαι» αφήνοντας στην άκρη το άγχος του ανταγωνισμού και της επίτευξης της νίκης. Η συνεργασία είναι μία από τις κεντρικές αρχές και αξίες της Εκπαίδευσης για την Ειρήνη. «Αν η συνεργασία ήταν η κυριότερη μορφή συμπεριφοράς σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας – από την οικογένεια και τις κοινότητες έως ολόκληρα έθνη και κράτη – η ανθρωπότητα θα ήταν ένα μεγάλο βήμα πιο κοντά στην Παγκόσμια Ειρήνη».

Οι δραστηριότητες του προγράμματος αντλούνται από τη βιωματική εκπαίδευση, από κλασικά παραδοσιακά παιχνίδια, την Εκπαίδευση για την Ειρήνη κ.α. και εστιάζουν στην ευγενή άμιλλα, την συνεργασία και τη «συνενοχή». Μέσω του προγράμματος οι μαθητές παίζοντας και δημιουργώντας επεξεργάζονται βασικές αξίες της συνύπαρξης και αναστοχάζονται σε σχέση με το πως μπορούν να είναι δημιουργικοί μέσα στους ορισμένους και απαραίτητους κανόνες. Η φιλοσοφία των δραστηριοτήτων βασίζεται στην ισότητα και αφήνει στο περιθώριο την συνηθισμένη αρχή του ανταγωνισμού «εγώ είμαι καλύτερος γιατί εσύ είσαι χειρότερος».

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΦΗΒΕΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγητές: Μάριος Κουκουνάρας Λιάγκης, Αναπλ. Καθηγητής ΕΚΠΑ

Ηρώ Ποταμούση, Κοινωνιολόγος, Θεατροπαιδαγωγός,

Υπ. Δρ. ΠΤΔΕ Παν/μιο Αιγαίου

Θέμα του προγράμματος είναι η περιπέτεια της εφηβείας και η αγωνιώδης διαδικασία των εφήβων να βρουν απαντήσεις στις ερωτήσεις «Ποιος είμαι;» και «Ποια είναι η θέση μου στον κόσμο;». Σε αυτό το παιχνίδι αναζήτησης απαντήσεων πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραματίζουν οι φίλοι και η οικογένεια κάνοντας τη ζωή περισσότερο περίπλοκη για τον νέο και τη νέα. Βασικά θέματα:

- οι αλλαγές που παρατηρούνται στη μετάβαση από την παιδική στην εφηβική ηλικία
- οι σχέσεις με τους συνομήλικους και με τους γονείς στην πρώτη εφηβεία
- ο φόβος που προκαλείται από τη θυματοποίηση, τον αποκλεισμό και την απομόνωση στο σχολείο
- η ευθύνη όσων δεν συμμετέχουν ενεργά αλλά παρατηρούν περιστατικά εκφοβισμού (ανηλίκων και ενηλίκων)

Μεθοδολογία:

Σχεδιάστηκε με βάση έρευνες για την ανάπτυξη και την ψυχολογία των πρώτων εφήβων. Χρησιμοποιεί την εκπαιδευτική και παιδαγωγική εμπειρία των θεατροπαιδαγωγικών προγραμμάτων (Theater- in-Education), τα οποία παγκοσμίως παρεμβαίνουν σε εκπαιδευτικό πλαίσιο χρησιμοποιώντας το κοινωνικό θέατρο και προσεγγίζοντας, μετά από έρευνα, ευαίσθητα θέματα με συγκεκριμένα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και βιωματικές-επικοινωνιακές τεχνικές.

Α Φ Ι Ε Ρ Ω Μ Α Σ Τ Ο Ν Μ Ι Κ Η Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Α Κ Η

«Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΜΙΚΗΣ»

Σειρά οπτικοακουστικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων με θέμα τη ζωή και το έργο του Μίκη Θεοδωράκη

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Λαοκρατία Λάκκα, Μοριακή Βιολόγος - Συγγραφέας

Γιάννης Κατωμερής, Σκηνοθέτης

«Η μουσική μου είναι αυτό που έθεσα ως στόχο να γράψω και η ζωή μου είναι ότι έγραψα, ότι μουσική έγραψα», Μίκης Θεοδωράκης, Οι Δρόμοι του Αρχάγγελου

Αυτή η φράση του συνθέτη μας οδήγησε στην ιδέα για μια σειρά εκπαιδευτικών προγραμμάτων, όπου σε κάθε συνεδρία θα επιχειρηθεί να γνωρίσουν οι μαθητές το έργο, την προσωπικότητα και την διαδρομή μιας ζωής του συνθέτη, ποιητή και συγγραφέα

Μίκη Θεοδωράκη. Οδηγός οι μνήμες, οι στιγμές και ο λόγος του Μίκη που μας καθόρισε, όπως το ίδιο έπραξε και με το έργο του για την Ελλάδα και τον κόσμο.

Κάθε εκπαιδευτική συνάντηση θα έχει τη δομή μιας οπτικοακουστικής εμπειρίας. Είναι ο μοναδικός τρόπος να γνωρίσουμε τον Μίκη.

Συντονιστές αυτού του οπτικοακουστικού δρώμενου κινηματογράφου και μουσικής – οπτικοακουστικού εκπαιδευτικού μαθήματος θα είναι η Λαοκρατία Λαγκά συνοδοιπόρος του Μίκη Θεοδωράκη από το 196 και ο Γιάννης Κατωμερής, σκηνοθέτης.

Παρόν ο ίδιος ο Μίκης Θεοδωράκης μέσα από τις δύο αυτοβιογραφικές δραματοποιημένες ταινίες του σκηνοθέτη:

«Μίκης Θεοδωράκης - Το Χρώμα της Ελευθερίας, Ιχνηλατώντας Τα νεανικά του χρόνια του συνθέτη, 1925-1950»

«Μίκης Θεοδωράκης - Ο συνθέτης των ποιητών και των οραμάτων, 1950 έως σήμερα»

Ο λόγος των δύο εισηγητών θα εναλλάσσεται με αποσπάσματα από τις παραπάνω ταινίες που θα αποτελούν και τον άξονα κάθε εκπαιδευτικού προγράμματος. Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που θα συνδυάζει, την εικόνα τη μουσική, την ποίηση και το λογοτεχνικό έργο του Μίκη Θεοδωράκη, σκιαγραφώντας τη ζωή, τη δημιουργία και τον αγώνα του. Αυτά θα δένουν δημιουργικά με τις αφηγήσεις – τοποθετήσεις των συντονιστών, σχολιάζοντας, διευκρινίζοντας και απαντώντας στις ερωτήσεις των μαθητών.

Κάθε εκπαιδευτική συνάντηση, κάθε φορά θα έχει και ένα διαφορετικό καλεσμένο – έκπληξη που θα σφραγίζει με την παρουσία του, μια από τις δημιουργικές όψεις μιας προσωπικότητας που συνδυάζει σε έναν δημιουργό, τόσες πολλές παράλληλες διαδρομές καλλιτεχνικής έκφρασης.

Ο Μίκης Θεοδωράκης δεν είναι μόνο ένας συνθέτης διεθνώς αναγνωρισμένος. Είναι μια μοναδική στην ιστορία προσωπικότητα: Συνθέτης, φιλόσοφος, ποιητής, συγγραφέας, ακτιβιστής για την ειρήνη, τον Ανθρωπισμό, την Αξιοπρέπεια και τη Δημοκρατία.

Στόχος του αφιερώματος είναι ακριβώς να φωτίσει αυτήν την προσωπικότητα του «Οικουμενικού Μίκη».

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ
ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ ΛΥΚΕΙΟΥ**

**Όλα τα Προγράμματα παρέχονται δωρεάν
Περίοδος υποβολής αιτήσεων συμμετοχής
Τετάρτη 9 Νοεμβρίου – Παρασκευή 16 Δεκεμβρίου 2022
Έναρξη Προγραμμάτων Δευτέρα 16 Ιανουαρίου 2023**

Γ Λ Ω Σ Σ Α - Λ Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

«ΑΝΑΘΕΜΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΤΙΟΥΣ»: Αναπαραστάσεις της Μικρασιατικής Καταστροφής σε λογοτεχνικά κείμενα

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Ευγενία Μαλικούτη, Φιλολόγος, Γλωσσολόγος (ΜΑ), Εκπαιδευτικός, Απόφοιτη Τουρκικών Σπουδών (ΜΑ)

Με αφορμή την εκατοστή επέτειο της Μικρασιατικής Καταστροφής του 1922 και στη σκιά του επίκαιρου προσφυγικού ζητήματος ανανοηματοδοτείται η αναπαράσταση των ιστορικών γεγονότων σε λογοτεχνικά κείμενα σύγχρονων ή μεταγενέστερων συγγραφέων. Η επίδραση στη νεοελληνική λογοτεχνία της μικρασιατικής εκστρατείας, του διωγμού των Μικρασιατών και της υποδοχής τους στον ελλαδικό χώρο υπήρξε καταλυτική σε επίπεδο συγγραφικών προσώπων, θεματολογίας και κλίματος ιδεολογικής και κοινωνικής ματαιώσης. Η προσέγγιση σε αυθεντικά λογοτεχνικά κείμενα για τη Μικρασιατική Καταστροφή ακολουθεί τρεις άξονες: α) την αναπαράσταση της ζωής στη Μ. Ασία β) τις μαρτυρίες του πολέμου και του διωγμού, γ) την περιγραφή των συνθηκών ένταξης των προσφύγων στον ελλαδικό χώρο.

Σκοπός του προγράμματος είναι η κριτική προσέγγιση αναπαραστάσεων της Μικρασιατικής Καταστροφής μέσα από εμβληματικά λογοτεχνικά κείμενα με σχετική θεματολογία. Επιμέρους στόχοι είναι οι μαθητές/-τριες να διερευνήσουν πώς παρουσιάζεται στα επιλεγμένα λογοτεχνικά κείμενα το ιστορικό γεγονός του 1922, σε συνάρτηση με την πρότερη κατάσταση και τα επακόλουθά του. Γνωρίζοντας μέσα από αποσπάσματα τα εν λόγω λογοτεχνικά έργα, επιδιώκεται να κατανοήσουν τη μετουσίωση του βιώματος σε μαρτυρία ή μυθοπλασία, και να αντιληφθούν τη σύνδεση μεταξύ της οπτικής γωνίας των ηρώων ή των συγγραφέων και του κοινωνικο-πολιτικού πλαισίου αναφοράς των κειμένων.

Εξέλιξη του προγράμματος: Μέσω καταιγισμού ιδεών οι μαθητές/-τριες αποτυπώνουν λεκτικά τι τους φέρνει στο νου το 1922. Με τη χρήση νέων τεχνολογιών (βίντεο, ηχητικά αποσπάσματα) αφυπνίζεται το ενδιαφέρον τους και τους δίνονται ερεθίσματα για

προβληματισμό πάνω στη σημασία, τις αιτίες και τις συνέπειες του ιστορικού γεγονότος. Αξιοποιώντας διδακτικές πρακτικές ομαδοσυνεργατικού τύπου, επεξεργάζονται βάσει δομημένων φύλλων εργασίας τις προτεινόμενες πηγές, εντοπίζουν τα βασικά σημεία (πληροφορίες για τα πρόσωπα, τον χώρο, τον χρόνο και το κοινωνικό πλαίσιο) και διακρίνουν τα συναισθήματα των ηρώων πριν από την καταστροφή του 1922, κατά τη διάρκεια της εξόδου και μετά την εγκατάσταση των προσφύγων. Εξετάζουν και αξιολογούν, υπό το πρίσμα προσωπικών τους γνώσεων και εμπειριών (π.χ. διηγήσεις παππούδων/γιαγιάδων για τις χαμένες πατρίδες), τις ιδέες, τις πράξεις και τους χαρακτήρες των έργων και διακρίνουν αξίες, αντιλήψεις και συναισθήματά τους. Συγκεντρώνουν υλικό που χρειάζονται για τον σχεδιασμό ομαδικών εργασιών με τη μορφή πολυτροπικών κειμένων που συνδυάζουν λόγο, εικόνα και ήχο (ηλεκτρονική επετειακή αφίσσα).

Ενδεικτικά λογοτεχνικά κείμενα σε αποσπάσματα:

- Ηλία Βενέζη, «Αιολική γη» (1943), «Γαλήνη» (1939) [Η επιστροφή του Αντρέα]
- Κοσμά Πολίτη, «Στου Χατζηφράγκου» (1963) [Τα τσερκένια]
- Διδώς Σωτηρίου, «Οι νεκροί περιμένουν» (1959) [Ταξίδι χωρίς επιστροφή], «Ματωμένα Χώματα» (1962) [Όταν πρωτοκατέβηκα στη Σμύρνη]
- Έρνεστ Χέμινγουεϊ «Στην προκυμαία της Σμύρνης» (1930)

ΑΥΤΟΠΟΡΤΡΕΤΟ, ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ, SELFIE: Media, Λογοτεχνία και Τέχνη

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Μελίνα Σιδηροπούλου, Δημοσιογράφος- Συγγραφέας

Πολύ πριν τα social media και τα likes, καλλιτέχνες και συγγραφείς καταδύονταν στον εαυτό τους, έψαχναν μέσα τους για να βρουν θραύσματα αλήθειας ώστε να καταγράψουν την ανθρώπινη εμπειρία. Ο εαυτός τους ήταν η αφετηρία και η πρώτη τους πυξίδα για την Τέχνη και τη ζωή. Κορυφαίοι ζωγράφοι -όπως ο Ρέμπραντ, ο Πικάσο ή ο Λούσιαν Φρόντ- φωτογράφοι, περφόρμερ, αλλά και συγγραφείς συνομίλησαν γενναία με τον εαυτό τους προκειμένου να εξερευνήσουν τι σημαίνει να είσαι άνθρωπος. Πόσο σχετίζεται η δική τους προσπάθεια με τα σύγχρονα selfies; Υπάρχει άραγε τρόπος να χρησιμοποιήσει κανείς τη δύναμη των social media για να αποτυπώσει πτυχές της προσωπικότητάς του/της επιστρατεύοντας σκέψεις, λόγια και εικόνες χωρίς να ακολουθήσει εύκολες οδούς;

Εξέλιξη του προγράμματος

- Προβολή εικόνων από έργα εικαστικών
- Ανάγνωση αποσπασμάτων από αυτοβιογραφίες
- Προβολή βίντεο από ταινίες- μεταφορές βιβλίων στην οθόνη
- Παραδείγματα λογαριασμών στα social media που κατορθώνουν να είναι δημιουργικά και παραδείγματα που κάνουν το εντελώς αντίθετο
- Δημιουργική άσκηση κατά τη διάρκεια της συνάντησης

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ να γνωρίσουν τα παιδιά δημιουργούς που έχουν εντάξει την αυτοπροσωπογραφία και την αυτοβιογραφία στο έργο του/ της
- ✓ να γνωρίσουν διαφορετικές προσεγγίσεις του αυτοπορτρέτου
- ✓ να κατανοήσουν τι σημαίνει εσωτερικός διάλογος, αυτογνωσία και δημιουργική έκθεση της εικόνας και του εαυτού μας

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ...ΕΚ ΤΩΝ ΕΣΩ!

(Β' τάξη) Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Εισηγήτρια: Ειρήνη Πάνου, Δρ. Βυζαντινολόγος

Με εφελτήριο έργα που φιλοξενούνται στο Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη στο πλαίσιο της μόνιμης έκθεσης βυζαντινών εικόνων της συλλογής Αιμίλιου Βελιμέζη και Μαργαρίτη-Μακρή, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να ανακαλύψουν ή και να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση τους με τη θρησκευτική εικονογραφική τους παράδοση και να συνδιαλεχθούν μαζί της.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ να προβληματίσει τους μαθητές γύρω από ζητήματα που άπτονται της εκκλησιαστικής εικονογραφικής παράδοσης
- ✓ να φέρει στην επιφάνεια δομές στις οποίες αυτή στηρίζεται, οι οποίες δεν είναι εμφανείς στο «γυμνό» μάτι.

Η ενεργή συμμετοχή των μαθητών πραγματοποιείται μέσα από διαρκή δραστηριότητα, όπου η έμφαση στις λεπτομέρειες των έργων δίνουν έναυσμα για παρατήρηση και συζήτηση με τους μαθητές.

Δραστηριότητα: Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 10 ατόμων όπου σε κάθε ομάδα δίνεται μια βυζαντινή εικόνα σε μορφή κομματιών παζλ το οποίο καλούνται να ανασυνθέσουν. Η ανασύνθεση τροφοδοτεί τη διάταξη των λεπτομερειών στις εικόνες με σκοπό την κατανόηση των αρχών της βυζαντινής τέχνης.

Το πρόγραμμα ανασκευάζει δημιουργικά τη δυστυχώς ευρεία άποψη των μαθητών ότι η Χριστιανική τέχνη αποτελεί ένα κομμάτι του Ελληνικού πολιτισμού παρωχημένο για τα ενδιαφέροντά τους.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ, ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγητής: Χάρης Μαλαμίδης, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Αν γυρίσουμε πίσω στην Αθήνα, τον Πειραιά, τη Θεσσαλονίκη και άλλες επαρχιακές πόλεις της Ελλάδας των αρχών του 20ού αιώνα, θα δούμε βαγόνια τρένου, θέατρα αλλά και διάφορους δημόσιους χώρους να έχουν διαμορφωθεί σε προσωρινά καταλύματα προσφύγων.

Σε φωτογραφικό υλικό που καταγράφει εκείνη την περίοδο, είναι εντυπωσιακό να δει κανείς πώς παράγκες και παραγκουπόλεις ξεφυτρώνουν σιγά σιγά και με τον καιρό δίνουν τη θέση τους στις προσφυγικές συνοικίες. Περίπου την ίδια εποχή, αλλά και σε μεταγενέστερες περιόδους έχουμε ακούσει ιστορίες Ελλήνων οι οποίοι μεταναστεύουν μαζικά από τα διάφορα λιμάνια της χώρας προς υπερατλαντικούς και άλλους προορισμούς.

Αν μετακινηθούμε τώρα σε μια πιο κοντινή μας περίοδο, στις αρχές της δεκαετίας του '90, θα δούμε ότι η Ελλάδα αρχίζει να αποτελεί ξανά προορισμό για μετανάστες, αρχικά από χώρες της νοτιοανατολικής αλλά και κεντροανατολικής Ευρώπης, έπειτα από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και πιο πρόσφατα χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας, της Μέσης Ανατολής και της Υποσαχάριας Αφρικής. Στα τέλη του '90 και στις αρχές του 2000, κάνουν την εμφάνισή τους αυτοσχέδιοι καταυλισμοί προσφύγων σε πόλεις λιμάνια της Ελλάδας, όπως και όλης της Ευρώπης. Χιλιάδες πρόσφυγες βρίσκουν καταφύγιο στη «ζούγκλα» του Καλέ στη Γαλλία, αλλά και στους καταυλισμούς της Πάτρας και της Ηγουμενίτσας στη χώρα μας.

Όλες οι παραπάνω ιστορίες μάς δείχνουν ότι αυτό που σήμερα αντιμετωπίζουμε ως προσφυγική κρίση στην Ευρώπη και την Ελλάδα, δεν είναι κάτι το πρωτόγνωρο ούτε κάτι το αναπάντεχο. Όλες οι παραπάνω ιστορίες μάς δείχνουν επίσης, ότι η μεταναστευτική κίνηση στην Ελλάδα δεν ήταν και δεν είναι μόνο εισερχόμενη.

Η μετανάστευση Ελλήνων προς διάφορους μακρινούς ή και κοντινούς προορισμούς, για οικονομικούς και άλλους λόγους, όπως η μετανάστευση από τα χωριά στις πόλεις, συνθέτουν τόσο την ιστορία όσο και το σήμερα των ελληνικών πόλεων και της υπαίθρου. Το πρόγραμμα θα εξετάσει πώς οι διάφορες ιστορίες εκτοπισμού, μετακίνησης και εγκατάστασης διαμορφώνουν τις πόλεις, τα χωριά, τις γειτονιές και τη ζωή μας.

Εξέλιξη του προγράμματος: Μέσα από οπτικοακουστικό υλικό γίνεται παρουσίαση των διαφόρων περιόδων μετανάστευσης που πραγματεύεται το πρόγραμμα. Οι μαθητές εξοικειώνονται με τα διάφορα θεωρητικά ζητήματα που εγείρει η μεταναστευτική

κινητικότητα, μέσα από μια διαδραστική διαδικασία. Στη συνέχεια χωρίζονται σε ομάδες και αναστοχάζονται πάνω σε συγκεκριμένα ζητήματα. Στο τέλος οι μαθητές συζητούν όλοι μαζί αυτά που προέκυψαν από τις ομάδες εργασίας.

Στόχοι του προγράμματος είναι οι μαθητές:

- ✓ να γνωρίσουν τις διάφορες περιόδους μετανάστευσης προς και από την Ελλάδα, καθώς και εσωτερικά σε αυτήν. Με αυτό τον τρόπο να αποτελέσει το πρόγραμμα αφορμή να σκεφτούμε το σήμερα και να διακρίνουμε την ιστορικότητα του φαινομένου της μετακίνησης και της μετανάστευσης
- ✓ να διακρίνουν σε τι βαθμό οι διάφορες πόλεις χωριά και τόποι που ζούμε έχουν διαμορφωθεί μέσα από τη μεταναστευτική κινητικότητα
- ✓ να αναστοχαστούν πάνω στις έννοιες του “ξένου”, του πρόσφυγα και του μετανάστη και να εξοικειωθούν με το πώς αλλάζει το περιεχόμενό τους ανάλογα με την περίοδο
- ✓ να έρθουν σε επαφή με την έμφυλη διάσταση της μετανάστευσης
- ✓ να εξοικειωθούν οι μαθητές με τα πολλά και διαφορετικά επιστημονικά πεδία που έχουν σαν αντικείμενο την μετανάστευση

Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ, Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΑ- ΤΟ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΤΑ: ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ, ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγητής: Αντώνης Δεριζιώτης, Λέκτορας Τουρκικής πολιτικής ιστορίας και εξωτερικής πολιτικής, Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών, ΕΚΠΑ

Σκοπός του προγράμματος: Η περίοδος του ελληνοτουρκικού πολέμου 1919-1922 επηρέασε δραματικά την Ελλάδα και την Τουρκία, αλλάζοντας ριζικά την πρώτη μετά την καταστροφική κατάρρευση του αφηγήματος της Μεγάλης Ιδέας και την απορρόφηση πάνω από 1.100.000 προσφύγων, και παράλληλα επανιδρύοντας τη δεύτερη υπό τη μορφή εθνικού κράτους, καταργώντας την αυτοκρατορική της ταυτότητα. Σκοπός του προγράμματος είναι να γνωρίσουν οι μαθητές το ιστορικό πλαίσιο της περιόδου, να έρθουν σε επαφή με τις πραγματικές διαστάσεις μιας δραματικής σελίδας της ιστορίας της νεότερης Ελλάδας και να βρουν τις απαντήσεις στα βασικά ερωτήματα που κυριαρχούν σχετικά με την περίοδο πριν και μετά το 1922.

«Μικρασιατική Καταστροφή» και «Εθνοαπελευθερωτικός Πόλεμος»

- Γιατί ερμηνεύεται με τόσο αντίθετους τρόπους στις δύο χώρες το ίδιο γεγονός;
- Ποιες είναι οι αιτίες και ποια τα γεγονότα που προηγήθηκαν και οδήγησαν στην σύγκρουση της Ελλάδας με την παραπαίουσα Οθωμανική Αυτοκρατορία, οδηγώντας την μία σε καταστροφή και την άλλη σε αναγέννηση;
- Πώς οδηγούνται οι διμερείς σχέσεις μετά το 1922, στην εξομάλυνση και στο Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας του 1930;

Κατά την ανάπτυξη του προγράμματος και για να συνοδεύεται η πληροφορία και η συζήτηση, θα χρησιμοποιηθούν οπτικοακουστικά μέσα: Διαφάνειες, φωτογραφικό υλικό, προβολή αποσπασμάτων βίντεο.

Λ Α Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α – Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Κ Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΕΣ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Κυριακή Παπαθανασοπούλου, Δρ. Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Ερευνήτρια στο Κέντρο Έρευνας Νεότερης Ιστορίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (KENI)

Σκοπός του προγράμματος είναι η κατανόηση και η εξοικείωση των μαθητών με διάφορα θεωρητικά ζητήματα που εγείρει το προσφυγικό φαινόμενο με αφορμή τη συμπλήρωση των 100 χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή.

- Ο αναστοχασμός πάνω σε θέματα πληθυσμιακών μετακινήσεων και βίαιων εκτοπισμών, εφόσον τοποθετηθούν μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της συγκρότησης ομοιογενών εθνικών κρατών.
- Η κατανόηση των συνεπειών του πολέμου και η διαπραγμάτευση με το τραύμα του ξεριζωμού και τις συνέπειες της προσφυγιάς τόσο στους εκτοπισμένους, όσο και στην χώρα υποδοχής.
- Η γνώση για το βαθμό κινητοποίησης της διεθνούς κοινότητας και των κρατικών πολιτικών της χώρας υποδοχής, για την προστασία του «ξένου» που βρίσκεται σε ανάγκη.
- Η εξέταση της πολυεπίπεδης διαδικασίας της ένταξης ομάδων ανθρώπων με ποικίλα χαρακτηριστικά
- Η κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών συνεπειών της ενσωμάτωσης στην ελληνική κοινωνία
- Η ανάδειξη της αυτενέργειας των προσφύγων στη διαδικασία της ένταξης τους. Η κατανόηση δηλαδή της προσπάθειας των ίδιων των προσφύγων υπερβαίνοντας περιορισμούς και αξιοποιώντας ευκαιρίες να ενταχθούν ως ισότιμοι πολίτες στο νέο τόπο εγκατάστασης.
- Η αναζήτηση διαδικασιών συγκρότησης της προσφυγικής ταυτότητας και μνήμης.

Η αποκατάσταση και η ένταξη των προσφύγων στην ελληνική κοινωνία ήταν μια σύνθετη διαδικασία στην οποία μεσολάβησαν και αλληλεπιδράσαν διαφορετικοί παράγοντες, το κράτος, οι διεθνείς φορείς και οι ίδιοι οι πρόσφυγες με τους συλλόγους τους. Οι προσφυγικές γειτονιές ενδύθηκαν την ανάμνηση του μικρασιατικού παρελθόντος και έτσι κατάφεραν να οικειοποιηθούν το άγνωστο περιβάλλον. Η μικρασιατική ταυτότητα όχι μόνο εντάχθηκε

στην ελληνική, αλλά εμπλούτισε το περιεχόμενό της. Οι πρόσφυγες με τη διάθεσή και την ελπίδα τους να στεριώσουν στη νέα τους πατρίδα συνέβαλαν στην πρόοδο και τη διαμόρφωση της ελληνικής κοινωνίας του Μεσοπολέμου.

Μέθοδοι /Εργαλεία

Η υποδοχή των Μικρασιατών προσφύγων και η διαδικασία ένταξής τους στην ελληνική κοινωνία του Μεσοπολέμου θα γίνει μέσα από την αξιοποίηση διαφορετικών ειδών ιστορικών πηγών και πολυτροπικών κειμένων, όπως τα πιστοποιητικά προσφυγικής ιδιότητας, οι ταυτότητες των προσφύγων, επίσημα έγγραφα του κράτους και της Επιτροπής Αποκατάστασης των Προσφύγων (ΕΑΠ), άρθρα εφημερίδων, καταστατικά προσφυγικών συλλόγων, σφραγίδες, οδωνύμια, χάρτες και στατιστικές μελέτες, οπτικοακουστικό υλικό, φωτογραφίες, ολιγόλεπτα ντοκιμαντέρ, στίχους τραγουδιών και προφορικές μαρτυρίες. Θα χρησιμοποιηθεί υλικό από το Γενικά Αρχεία του Κράτους, το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας, το ΕΛΙΑ, το αρχείο του Μικρασιατικού Συλλόγου «Ανατολή» και τα ψηφιακά αποθετήρια του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών και του ερευνητικού προγράμματος *Πρόσφυγες: η υποδοχή τους στην Ελλάδα (1821-1989). Έρευνα – τεκμηρίωση – διάχυση* που υλοποιήθηκε από το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, το Κέντρο Έρευνας Νεότερης Ιστορίας στο Πάντειο και το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

Εξέλιξη του προγράμματος

Αρχικά θα γίνει μια συνοπτική παρουσίαση του προσφυγικού φαινομένου κατά τον 20ό αιώνα με αποκορύφωμα την ανταλλαγή πληθυσμών σύμφωνα με τη συνθήκη της Λοζάνης (1923). Οι βίαιοι εκτοπισμοί και οι προσφυγικές ροές θα ενταχθούν στο πλαίσιο των συγκρουόμενων αλυτρωτισμών και στην προσπάθειά των εθνικών κρατών να καταστήσουν πιο ομοιογενή τον πληθυσμό τους. Θα χρησιμοποιηθούν οπτικοακουστικά μέσα, ολιγόλεπτα ντοκιμαντέρ, φωτογραφίες και χάρτες ώστε να δουν οι μαθητές τον τόπο προέλευσης και το πολυεθνικό περιβάλλον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας από το οποίο προέρχονταν οι πρόσφυγες. Θα παρουσιαστούν αριθμητικά δεδομένα των προσφύγων σε σχέση με τον γηγενή πληθυσμό και φωτογραφίες των προσφυγικών καταυλισμών, η κατάληψη ελεύθερων και δημόσιων χώρων στις πόλεις ώστε να γίνει αντιληπτή η έννοια του «προσφυγικού σοκ».

Μέσα από το διαδραστικό παιχνίδι θα διαβαστούν άρθρα εφημερίδων και προφορικές μαρτυρίες των ίδιων των προσφύγων για τις συνθήκες του ταξιδιού και την παραμονή στους καταυλισμούς. Έπειτα θα παρουσιαστούν φωτογραφίες, ολιγόλεπτο ντοκιμαντέρ και χάρτες των προσφυγικών συνοικισμών – των νέων πόλεων που δημιουργήθηκαν από την αγροτική και αστική αποκατάσταση. Στη συνέχεια οι μαθητές θα χωριστούν σε 3 ομάδες εργασίας ώστε να συμμετέχουν οι ίδιοι στην διαδικασία της ιστορικής έρευνας. Οι ομάδες θα χωριστούν με βάση τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

Α) Πολιτικές του κράτους και των διεθνών φορέων για την αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος. Β) Υποδοχή των προσφύγων, πρόσληψη του «άλλου», προβλήματα αποκατάστασης και ανταγωνιστικές σχέσεις μεταξύ γηγενών και προσφύγων σε κοινωνικό και πολιτισμικό επίπεδο. Γ) Αυτοργάνωση των προσφύγων, μνήμη «χαμένων πατρίδων» και καθημερινότητα στους προσφυγικούς συνοικισμούς. Η προσέγγιση κάθε θεματικής ενότητας θα γίνει με τα αντίστοιχα εργαλεία και μέσα.

Στο τέλος θα συζητήσουν όλοι/όλες μαζί αυτά που προέκυψαν από τις ομάδες εργασίας και θα αναστοχαστούν πάνω στα αποτελέσματα της ενσωμάτωσης των μικρασιατών προσφύγων στην ελληνική κοινωνία σε κοινωνικό – οικονομικό και πολιτισμικό επίπεδο και στη μικρασιατική μνήμη.

Στόχοι του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι οι μαθητές:

- να κατανοήσουν το προσφυγικό φαινόμενο και να το εντάξουν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο και να αντιληφθούν την ιστορικότητα και την πολυπρισματικότητα του φαινομένου
- να αναστοχαστούν πάνω στις ταυτότητες και την έννοια του «άλλου», του πρόσφυγα, του μικρασιατη, του Πόντιου
- να καταπολεμηθούν φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας και να αποκτήσουν ανοικτότητα στην πολιτισμική ετερότητα και στις αξίες των άλλων
- να ενισχύσουν τις δημοκρατικές αρχές και τις αξίες τους
- να κανανοήσουν τη συμβολή των προσφύγων και της μεταναστευτικής κινητικότητας στην εξέλιξη και την πρόοδο των πόλεων
- να αναπτύξουν την κριτική τους ικανότητα και να εξοικειωθούν με τα εργαλεία της κοινωνικής και πολιτισμικής ιστορίας και της «ιστορίας από τα κάτω» των απλών καθημερινών ανθρώπων
- να αποκτήσουν ιστορική ενσυναίσθηση, δηλαδή να κατανοήσουν τα συναισθήματα, τις στάσεις και τις συμπεριφορές των ανθρώπων μέσα στο συγκεκριμένο κοινωνικό –ιστορικό πλαίσιο
- να καλλιεργήσουν ιστορική συνείδηση και ιστορική κουλτούρα προκειμένου να σκεφτούν τη σχέση του παρόντος με το παρελθόν και τις προσδοκίες του μέλλοντος

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α

ΜΠΟΡΟΥΝ ΟΙ ΜΗΧΑΝΕΣ ΝΑ ΣΚΕΦΤΟΝΤΑΙ;

Τα Μαθηματικά και η σχέση τους με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγητής: Ηρακλής Βογιατζής, Υποψήφιος Διδάκτωρ Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών

Παραφράζοντας τον Γαλιλαίο μπορούμε να πούμε ότι το “βιβλίο” των ηλεκτρονικών υπολογιστών είναι γραμμένο στη γλώσσα των μαθηματικών. Η ίδια η λέξη “υπολογιστής” φανερώνει τη βασική του ικανότητα της μηχανής, δηλαδή να υπολογίζει. Μια σειρά από κλάδους των μαθηματικών χρησιμοποιούνται στην επιστήμη των υπολογιστών: τα γραφικά είναι αναπαραστάσεις συναρτήσεων, τα δίκτυα βασίζονται στις πιθανότητες, οι ψηφιακές τηλεπικοινωνίες στη μαθηματική ανάλυση. Η ιστορία των υπολογιστών ξεκινά από τους λογαριθμικούς κανόνες, συνεχίζει με την Pascaline, το πρώτο κομπιουτεράκι και την Αναλυτική Μηχανή του Τσαρλς Μπάμπατζ, καταλήγοντας στο αφηρημένο σχέδιο στο οποίο στηρίζονται όλοι οι σύγχρονοι υπολογιστές: τη Μηχανή Τούρινγκ. Η επίλυση προβλημάτων από υπολογιστές απαιτεί τη μετεγγραφή των πρώτων σε μαθηματική γλώσσα, ώστε να μπορούν να επιλυθούν από αλγορίθμους. Οι υπολογιστές σήμερα μπορούν να λύσουν πολλά σύνθετα προβλήματα, οι αυξημένες ικανότητες τους τονίζουν τη σημασία του ερωτήματος που έθεσε ο πατέρας της πληροφορικής Άλαν Τούρινγκ πριν 70 χρόνια: Μπορούν οι μηχανές να σκέφτονται;

Εξέλιξη του προγράμματος

- Σύντομη ιστορία του υπολογισμού: από τους λογαριθμικούς κανόνες στον ENIAC
- Ιστορικές αφηγήσεις
- Κάνοντας τα προβλήματα αριθμούς: Εικόνα-Δίκτυα-Αποθήκευση, ο ρόλος των μαθηματικών
- Πώς δουλεύει ένας υπολογιστής; Ένας απλός τρόπος να καταλάβουμε τι κάνει μια μηχανή Τούρινγκ
- Η βαθιά σχέση μαθηματικών πληροφορικής και η έννοια της διεπιστημονικότητας
- Προβολή υλικού - συζήτηση

Σκοπός του προγράμματος είναι οι μαθητές να αναψηλαφήσουν τους ισχυρούς δεσμούς της επιστήμης των υπολογιστών με αυτήν των μαθηματικών. Να κατανοήσουν πως οι «έξυπνες» μηχανές, από το κινητό τηλέφωνο έως το ψυγείο του σπιτιού μας χρησιμοποιούν μαθηματικές μεθόδους και τεχνικές και να εξοικειωθούν με κάποια απλά παραδείγματα. Οι εκπαιδευόμενοι θα έρθουν σε επαφή με βασικές έννοιες επίλυσης προβλημάτων όπως οι αλγόριθμοι και τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί και σκέφτεται ένας υπολογιστής: η μηχανή Τούρινγκ

ΧΗΜΕΙΑ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Α΄ & Γ΄ τάξεις) Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Σχεδιασμός – Υλοποίηση: Ευδοκία Πατσιλινάκου, Χημικός, Phd

«Οι βιογραφίες και ιστορίες για τα χημικά στοιχεία» είναι ένα διδακτικό σενάριο με θέμα τον Περιοδικό Πίνακα. Το κάθε χημικό στοιχείο έχει το δικό του «κουτί», που μέσα σε αυτό κρύβεται ο βίος και η ιστορία του. Τα κουτιά είναι από χαρτόνι και είναι τοποθετημένα σε έναν μεγάλο ξύλινο και τρισδιάστατο Περιοδικό Πίνακα. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να εξερευνήσουν, και να παίξουν διάφορα παιχνίδια με κάρτες, με μοριακά μοντέλα ή και να πειραματιστούν στο εργαστήριο με μερικά χημικά στοιχεία, αυτοπροσώπως! Συνειδητοποιούν ότι όλα είναι τακτοποιημένα σε συγκεκριμένες θέσεις, που εξαρτώνται από την ταυτότητα των χημικών στοιχείων, δηλαδή από τον ατομικό τους αριθμό. Τίποτα δεν είναι τυχαίο στον Πίνακα αυτόν όπως δεν είναι τίποτα τυχαίο στην Επιστήμη αλλά και στη λειτουργία της Ζωής.

Η ταξινόμηση είναι η πρώτη πράξη που πρέπει να ολοκληρωθεί προτού αρχίσει μία επιστημονική μελέτη. Εκτός από το πρακτικό και ίσως πεζό τμήμα της διδασκαλίας που είναι η στεγνή μετάδοση πληροφοριών, με αυτή τη διδακτική μέθοδο έχουμε ως στόχους τη μετάγγιση γνώσεων που είναι θεμελιώδεις όχι μόνο για τη Χημεία αλλά και για την ανάδειξη της αξίας που έχει η οργάνωση και η συνεργασία, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα μικρό λιθαράκι – θεμέλιο για τη σωστή διαχείριση του βίου των πολιτών του μέλλοντος, που είναι οι μαθητές μας. Το περιεχόμενο του κάθε κουτιού, που αφορά στο κάθε ένα χημικό στοιχείο έχει κάρτες με πληροφορίες, εικόνες ή φωτογραφίες, μοριακά μοντέλα των πιο διάσημων ενώσεων του στοιχείου και πολλά άλλα. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν ιδέες ή να δημιουργήσουν δικό τους υλικό περιεχόμενο για όποια κουτιά θέλουν ή για όποια χημικά στοιχεία έχουν υιοθετήσει.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ χημικών στοιχείων για τη δημιουργία χημικών δεσμών, έχει άμεση σχέση με τη θέση στην οποία είναι τοποθετημένα στον Περιοδικό Πίνακα, η οποία είναι συγκεκριμένη και εξαρτάται από τον χαρακτήρα τους. Με βάση τις χημικές τους ιδιότητες, οι οποίες οφείλονται πρωτίστως στον ατομικό τους αριθμό που καθορίζει και όλη τη συμπεριφορά του στοιχείου, αλλά και με βάση τις φυσικές τους ιδιότητες, έχει δημιουργηθεί ένας απέραντος τετραπέρατος κόσμος, του οποίου μερικά θαυμαστά και μαγικά έχουμε το προνόμιο ως δάσκαλοι, να παρουσιάζουμε αλλά και να ανακαλύπτουμε όταν αλληλεπιδρούμε με τους μαθητές μας.

Είναι μία διδακτική πρόταση, για την παρουσίαση του Περιοδικού Πίνακα, με μία προσέγγιση, η οποία βασίζεται στην επικοινωνία μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικού και έχει ως στόχο, οι μαθητές να ανακαλύψουν τον θαυμαστό κόσμο των χημικών στοιχείων, ανταλλάσσοντας απόψεις και διασκεδάζοντας. Χρησιμοποιούνται κάρτες με διάφορες κατηγορίες γνώσεων, καθώς και πολύ απλά πειράματα, που αφορούν στην ταυτότητα του κάθε χημικού στοιχείου.

Εφαρμογή

Το κάθε χημικό στοιχείο έχει το δικό του «κουτί», που μέσα σε αυτό κρύβεται ο βίος και η ιστορία του. Τα κουτιά είναι από χαρτόνι και τοποθετούνται σε έναν μεγάλο ξύλινο και τρισδιάστατο Περιοδικό Πίνακα.

Μέσα στα ξύλινα κελιά, το καθένα από τα οποία αποτελεί την «κατοικία» ενός χημικού στοιχείου, τοποθετούνται αντίστοιχα κουτιά, ένα για κάθε κελί. Το κάθε κουτί έχει ως ετικέτα το σύμβολο του χημικού στοιχείου και περιέχει κάρτες. Η κάθε κάρτα αποτελεί μία διδακτική υπόδειξη και οι περισσότερες κάρτες ερωτήσεων έχουν και επιπλέον πληροφορίες ή προεκτάσεις του υπό εξέταση θέματος. Οι κάρτες χωρίζονται σε κατηγορίες, ανάλογα με το γνωστικό επίπεδο των μαθητών. Το περιεχόμενο του κάθε κουτιού αλλάζει ανάλογα με τη διδασκαλία και επιπλέον οι μαθητές μπορούν να φτιάξουν το δικό τους «μαγικό κουτί» για τα χημικά στοιχεία που έχουν υιοθετήσει.

Εκτός από τα κουτιά που τοποθετούνται σε κάθε ξύλινο κελί του Περιοδικού Πίνακα, υπάρχουν και κουτιά σε αρκετά μεγαλύτερο μέγεθος, που περιέχουν κάρτες με διάφορα γενικά αλλά και ειδικά θέματα που αφορούν στον Περιοδικό Πίνακα. Μερικά από τα θέματα είναι:

- ✓ Η ιστορία του Περιοδικού Πίνακα.
- ✓ Κανόνες που διέπουν την ταξινόμηση των χημικών στοιχείων σε ομάδες.
- ✓ Νόμος της περιοδικότητας και πώς μεταβάλλονται οι φυσικές και οι χημικές ιδιότητες με βάση αυτόν τον νόμο.
- ✓ Χαρακτηριστικά της κάθε ομάδας και περιόδου του Περιοδικού Πίνακα.
- ✓ Εικόνες από παλαιότερα χημικά σύμβολα και παλαιότερους Περιοδικούς Πίνακες.

Η διδασκαλία με αυτή τη μέθοδο δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να ανακαλύψουν με διασκεδαστικό αλλά και με ευρηματικό τρόπο τα χημικά στοιχεία, την αξία τους για τη ζωή μας, τη χημεία τους και τις ιδιότητές τους. Επίσης μαθαίνουν τη μέγιστη σημασία της ταξινόμησης και των κριτηρίων που χαρακτηρίζουν κάθε ταξινόμηση.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΙΑ ΣΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ

(Β' τάξη) Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Σχεδιασμός – Υλοποίηση: Ευδοκία Πατσιλινάκου, Χημικός, Phd

Γίνεται σύντομη παρουσίαση της διαδικασίας παραγωγής ελαιολάδου (συλλογή – παραλαβή – αποφύλλωση – πλύσιμο – σύνθλιψη – μάλαξη ελαιοκάρπου, διαχωρισμός μίγματος ελαιοζύμης και καθαρισμός ελαιολάδου)

και η σχέση που έχει ο τρόπος παραγωγής με την ποιότητα του ελαιολάδου και των ειδών του, που κυκλοφορούν στο εμπόριο.

Οξύτητα ελαιολάδου

Η οξύτητα ελαιολάδου αποτελεί βασικό παράγοντα της ποιότητας του ελαιολάδου. Η οξύτητα του ελαιολάδου εκφράζεται ως ο αριθμός των γραμμαρίων ελεύθερων λιπαρών οξέων εκφρασμένα ως ελαϊκό οξύ σε 100 g ελαιολάδου. Η παρουσία ελευθέρων λιπαρών

οξέων στο ελαιόλαδο μειώνει την ποιότητά του. Τα ελεύθερα λιπαρά οξέα σχηματίζονται με αντιδράσεις λιπόλυσης, δηλαδή αντιδράσεις οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε λιπαρό περιβάλλον και οι οποίες ευνοούνται από την παρουσία νερού.

Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να δουν πώς υπολογίζεται η οξύτητα του ελαιολάδου με τη μέθοδο της τιτλοδότησης – ογκομέτρησης.

Φθορισμομετρική ανάλυση ελαιολάδου

Σε αυτό το πείραμα χρησιμοποιούνται δύο LASER, το ένα εκπέμπει φως στα 532 nm (πράσινη ακτινοβολία) και το άλλο εκπέμπει φως στα 405 nm (ιώδης ακτινοβολία). Όταν η πράσινη ή η ιώδης ακτινοβολία επιδρά σε δείγματα βρώσιμων ελαίων, προκαλεί φθορισμό σε διάφορα μήκη κύματος ανάλογα με τη σύσταση του ελαίου. Το extra παρθένο ελαιόλαδο περιέχει τις χρωστικές ουσίες α-χλωροφύλλη και b-χλωροφύλλη, που απορροφούν το πράσινο φως και φθορίζουν εκπέμποντας κόκκινο φως (στα 650-700 nm). Σε αυτές τις χρωστικές ουσίες οφείλεται το χαρακτηριστικό πράσινο χρώμα του ελαιολάδου. Με τις διάφορες επεξεργασίες (π.χ. θερμική επεξεργασία) ή με την επίδραση ορατού φωτός (π.χ. όταν το ελαιόλαδο αποθηκεύεται σε διαφανείς φιάλες) η χλωροφύλλη καταστρέφεται με αποτέλεσμα το αντίστοιχο δείγμα να μη φθορίζει στο κόκκινο, αλλά σε άλλα μήκη κύματος. Με τη μέθοδο αυτή διαπιστώνεται άμεσα και εύκολα η ποιότητα του ελαιολάδου. Εκτός από την ανίχνευση της χλωροφύλλης στο extra παρθένο ελαιόλαδο, ανιχνεύουμε τη χρωστική αυτή και σε δείγμα που πήραμε με απομόνωση χλωροφύλλης από φύλλα σπανακιού.

Εφαρμογή - Πειράματα

Τιτλοδότηση ελαιολάδου (μέτρηση οξύτητας)

Απομόνωση Χλωροφύλλης

Φθορισμομετρική ανάλυση ελαιολάδου (έλεγχος της ποιότητας ελαιολάδου)

Β Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α

ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ... ΚΑΜΩΜΑΤΑ: Όταν το DNA ...μιλάει

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Εισηγήτρια: Ελένη Κόνιαρη, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια, Μοριακή Βιολόγος

Η βασική μονάδα κληρονομικότητας, το DNA, περιέχει και μεταβιβάζει πληροφορίες από τη μια γενιά στην άλλη προσδιορίζοντας μας γενετικά. Το DNA είναι ταυτόχρονα μοναδικό για το κάθε άτομο και αποτελεί με αυτή την έννοια την ταυτότητα τού κάθε ανθρώπου. Παρ' όλα αυτά, τα άτομα ενός πληθυσμού χαρακτηρίζονται και από ποικιλομορφία. Το γενετικό υλικό μπορεί να υποστεί αλλαγές με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Αυτές οι αλλαγές, που ονομάζονται μεταλλάξεις, συμβάλλουν στη δημιουργία γενετικής ποικιλότητας αλλά ευθύνονται και για πολλές κληρονομικές ασθένειες. Στο πρόγραμμα θα μελετηθούν η δομή του γενετικού υλικού, τα χαρακτηριστικά του γενετικού κώδικα, η

κυτταρική διαίρεση και ο τρόπος κληρονομικότητας, καθώς και πώς δημιουργούνται οι μεταλλάξεις και σε τί επηρεάζουν τους οργανισμούς.

Εξέλιξη του προγράμματος: Μέσω διαδραστικής αφήγησης με τη χρήση εποπτικού υλικού θα επιτευχθεί μια πρώτη επαφή των μαθητών με τη Γενετική, ενώ η παρατήρηση με μικροσκόπιο θα προκαλέσει την ερευνητική τους διάθεση και συμμετοχή στη διαδικασία μάθησης των στοιχείων της Γενετικής. Θα πραγματοποιηθούν ασκήσεις με διαγράμματα αλλά και εργασίες τόσο ομαδικές όσο και ατομικές με θέματα την κληρονομικότητα, τις κληρονομικές ασθένειες και την ταξινόμηση οργανισμών ανάλογα με τον τρόπο κληρονομικότητας. Το πρόγραμμα θα συνεχιστεί με έντονη πειραματική δραστηριότητα, αφού οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν σε πραγματικό χρόνο απομόνωση DNA από δείγμα, με το ειδικό extraction kit (από το εργαστήριο). Σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος θα συμπληρώνουν ένα φύλλο εργασίας, το οποίο θα λειτουργεί ως χάρτης της δικής τους γενετικής ιστορίας.

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Θα αναλυθούν βασικές έννοιες της Γενετικής μέσα από διαδραστικές εκθέσεις.
- ✓ Θα γίνει κατανοητός ο τρόπος απομόνωσης γενετικού υλικού μέσα από πραγματικούς πειραματισμούς και θα αναπτυχθεί η συνδυαστική σκέψη μέσα από τη σύνδεση της κληρονομικότητας και των ασθενειών με την πραγματική ζωή και αυτό που ενδεχομένως ζουν οι ίδιοι οι μαθητές στην καθημερινότητά τους.

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ - ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

ΑΣ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΡΟΜΠΟΤ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ!

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 – 90’

Εισηγητές: Δρ. Θαρρενός Μπράτισης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
Δημήτρης Ζιούζιος, Υποψήφιος Διδάκτωρ Ρομποτικής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Η επιστήμη της πληροφορικής και της ρομποτικής αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης κοινωνίας. Ολοένα και περισσότεροι αυτοματισμοί και ρομποτικά συστήματα χρησιμοποιούνται από τους ανθρώπους σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής, από την καθημερινότητα μέχρι και την εργασία. Οι νέοι άνθρωποι βρίσκουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην ανάπτυξη τέτοιων συστημάτων τα οποία αυξάνουν την ποιότητα ζωής τους.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αναφέρεται στην επαφή των μαθητών με ρομποτικά συστήματα νέας γενιάς, ώστε να βιώσουν τον τρόπο με τον οποίο προγραμματίζονται και μπορούν να αξιοποιηθούν. Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η επικοινωνία ανθρώπου-ρομπότ αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα σημεία στη ρομποτική επιστήμη και δίνει μια διαφορετική οπτική ανάπτυξης αυτών των συστημάτων. Προκειμένου οι νέοι να βλέπουν

τα ρομπότ ως ένα σύγχρονο εργαλείο είναι απαραίτητο να έρθουν κοντά στην ανάλυση τέτοιων συστημάτων αιχμής.

Εξέλιξη του προγράμματος

- Πραγματοποιείται μια σύντομη αναφορά σχετικά με τον τρόπο που επικοινωνεί το ρομπότ με τον άνθρωπο
- Πραγματοποιείται επίδειξη προγραμματισμού των ρομπότ (θα αξιοποιηθούν κυρίως ένα ρομπότ ειδικά σχεδιασμένο από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και το ανθρωποειδές ΝΑΟ)
- Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και τους δίνονται διαφορετικά σενάρια, με βάση τα οποία καλούνται να προγραμματίσουν τα ρομπότ
- Οι ομάδες θα πρέπει να συσχεφθούν και να προτείνουν την βέλτιστη λύση με την βοήθεια των εκπαιδευτικών
- Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τη δική της λύση

Στόχοι του προγράμματος

- ✓ Να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με τα ρομπότ
- ✓ Να αντιληφθούν οι μαθητές τον τρόπο με τον οποίο προγραμματίζεται ένα ρομπότ
- ✓ Να αναπτυχθεί η κριτική σκέψη και η ευρηματικότητα των μαθητών
- ✓ Να αναπτυχθεί η συνεργασία μεταξύ των μαθητών
- ✓ Να γνωρίσουν τα παιδιά σύγχρονες και καινοτόμες ρομποτικές συσκευές και να εξοικειωθούν με τον προγραμματισμό τους

ΤΟ ΑΧΑΝΕΣ ΚΥΒΕΡΝΟΣΥΜΠΑΝ: ΚΙΝΔΥΝΟΙ, ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Σχεδιασμός – Εισηγητές: Εξειδικευμένα στελέχη, Αξιωματικοί Ειδικών Καθηκόντων Πληροφορικής και Υγειονομικού, Ψυχολόγοι της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Η μεγάλη ανάπτυξη του τομέα της πληροφορικής και η αυξημένη συμμετοχή των πολιτών στη νέα εποχή της Κοινωνίας της Πληροφορίας, επέφεραν σημαντικά τεχνολογικά επιτεύγματα και εξυπηρετήσεις στην κοινωνία, που αφενός διευκολύνουν την καθημερινότητα, αφετέρου δημιουργούν πεδίο κατάλληλο και για την εμφάνιση μορφών εγκληματικής δραστηριότητας με τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Ειδικά στην εποχή που διανύουμε, η πανδημία του COVID-19 και η ανάγκη για την απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, επιτάχυνε τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους προκειμένου να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα αξιοποιώντας τεχνολογίες απομακρυσμένης πρόσβασης. Στον εκπαιδευτικό τομέα εφαρμόστηκε η τηλεεκπαίδευση αξιοποιώντας τις ώριμες τεχνολογίες ομαδικών

τηλεδιασκέψεων και διαμοιρασμού υλικού, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έτσι ακόμη και παιδιά κάθε ηλικίας, ξεκινώντας από 4 ετών, συμμετέχουν σε πολλές από αυτές τις δραστηριότητες «συνδεδεμένα ψηφιακά».

Επομένως, καθίσταται σαφής η ανάγκη για εκπαίδευση των πολιτών στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και της ασφαλούς χρήσης αυτών και ενσωμάτωση αυτής στην εκπαιδευτική διαδικασία, από τις πρώτες κιόλας βαθμίδες.

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετέχει δια της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη, έχοντας ως στόχο την **ενημέρωση μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών**, για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες, τις διαδικτυακές αγορές, τα φαινόμενα διαδικτυακής βίας, τους κινδύνους που ελλοχεύουν στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, κ.ά. γιατί Με την εξέλιξη της τεχνολογίας προκύπτουν καθημερινά νέες μορφές κυβερνοεγκλήματος.

Μέσα από την **προβολή επικαιροποιημένου διαδραστικού υλικού**, το οποίο συνοδεύεται από σύγχρονο οπτικοακουστικό υλικό, και μέσα από τη συζήτηση με εξειδικευμένα στελέχη της Υπηρεσίας στον τομέα της Πληροφορικής, της Νομικής, των Οικονομικών και της Ψυχολογίας δίνεται η δυνατότητα στους πολίτες και ιδιαίτερα στα παιδιά, τους ψηφιακούς πολίτες του μέλλοντος, να αναγνωρίσουν τις επισφαλείς συμπεριφορές που μπορούν να εκδηλωθούν μέσω διαδικτύου.

Στόχος είναι η μεταφορά των πραγματικών εμπειριών της Υπηρεσίας μας μέσα από την καθημερινή επαφή με τους πολίτες ώστε να επιτευχθεί η θωράκιση της ευαίσθητης ηλικιακής ομάδας των παιδιών και των εφήβων, καθώς οι ενημερωμένοι χρήστες μπορούν να χρησιμοποιήσουν με ασφάλεια το διαδίκτυο.

Οι θεματολογίες διαφοροποιούνται ανάλογα με το κοινό και αφορούν:

- την αποστολή της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος,
- τις διαδικτυακές απειλές και μέτρα προστασίας,
- τα αδικήματα και τρόπους που αυτά διαπράττονται μέσω διαδικτύου,
- το φαινόμενο του διαδικτυακού εκφοβισμού (Cyberbullying)
- τις κυβερνοεπιθέσεις ενάντια σε πληροφοριακά συστήματα και την ψηφιακή υποκλοπή δεδομένων,
- τα διαδικτυακά τυχερά παίγνια και τον εθισμό,
- τον σεξουαλικό εκβιασμό και εξαναγκασμό μέσω διαδικτύου και το sexting,
- την παρουσίαση της ενημερωτικής καμπάνιας SAY NO, ενάντια στον σεξουαλικό εκβιασμό και εξαναγκασμό, ανηλίκων και ενηλίκων, μέσω του διαδικτύου,
- τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social Media).

Θ Ε Α Τ Ρ Ο - Θ Ε Α Τ Ρ Ι Κ Η Α Γ Ω Γ Η

ΑΝΤΙΓΟΝΗ του Σοφοκλή

«Εγώ δεν είμαι για να μοιράζωμαι έχθρες, αλλ' αγάπη»

(Β' τάξη) Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Εισηγήτρια: Μάνια Παπαδημητρίου, Φιλόλογος, Ηθοποιός, Σκηνοθέτις

Η Αντιγόνη του Σοφοκλή είναι από τις πιο γνωστές και πολύ-παιγμένες τραγωδίες. Η παράσταση η οποία θεωρήθηκε η καλύτερη τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα ήταν η εκδοχή του Λευτέρη Βογιατζή. Θα γίνει ανάλυση του έργου καθώς και μνεία στη συγκεκριμένη παράσταση σε σχέση με το γιατί ήταν μια πολύ σημαντική θεατρική προσπάθεια τη συγκεκριμένη στιγμή στη χώρα μας.

Επίσης θα μιλήσουμε για το πόσο επίκαιρο είναι το έργο στην εποχή μας καθώς πραγματεύεται τη σύγκρουση του ηθικού δικαίου με το δίκαιο του κράτους (διάλογος Αντιγόνης- Κρέοντα) αλλά και τις συνέπειες που μπορεί να έχει η αγνόηση του ηθικού δικαίου από τον άρχοντα, όπως αυτό σημειώνεται στον διάλογο Τειρεσία-Κρέοντα- Χορού.

Στη συνέχεια θα προβληθούν στους μαθητές σκηνές σύγχρονων πολέμων και θα ζητηθεί να σκεφτούν και να βρουν για τον εαυτό τους την αντιστοιχία του έργου με το σήμερα. Ποια δηλαδή θα μπορούσε να είναι μια σύγχρονη Αντιγόνη και ποιος ένας σύγχρονος Κρέοντας; Ακολουθεί το βιωματικό μέρος, όπου θα ζητηθεί από τους μαθητές να ανέβουν στη σκηνή και να δοκιμάσουν μέσα από θεατρικές ασκήσεις σώματος και φωνής να προσπαθήσουν να αναγνώσουν με θεατρικό τρόπο το κείμενο χρησιμοποιώντας τις εικόνες που θα έχουν επιλέξει για τον σύγχρονο κόσμο μέσα όμως από τα λόγια του αρχαίου κειμένου σε θεατρική μετάφραση.

Στο τέλος θα συζητήσουμε την εμπειρία που αποκόμισαν τόσο οι επί σκηνής συμμετέχοντες όσο και οι θεατές.

Ψ Υ Χ Ο Λ Ο Γ Ι Α

ΜΙΛΩ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΧΟΣ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΩ ΤΟ ΑΓΧΟΣ!

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90'

Εισηγήτριες: Αικατερίνη Σοφianoπούλου, MSc in Stress Management, Ψυχολόγος

Το άγχος αποτελεί ένα πολύ κοινό, σύννηθες συναίσθημα, και ως τέτοιο δεν γίνεται να μην αφορά και τους μαθητές. Πολλοί μαθητές βιώνουν άγχος όχι μόνο κατά τη διάρκεια των εξετάσεων αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Οι απαιτήσεις από τα

μαθήματα, η πίεση του χρόνου και οι σύνθετες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες, συνθέτουν ένα πλαίσιο στο οποίο κυριαρχεί το άγχος.

Το πρόγραμμα αυτό, δίνει στους μαθητές την ευκαιρία να ανακαλύψουν τις δικές τους ξεχωριστές πηγές του άγχους, να ανακαλύψουν τον ρόλο που παίζει στη ζωή τους, την επίδραση που έχει στις σκέψεις, στο σώμα και τη συμπεριφορά τους και να βρουν τρόπους να το διαχειριστούν αποτελεσματικά στην καθημερινότητά τους, μέσα από μία σειρά βιωματικών ασκήσεων.

Στόχοι του προγράμματος

- Ενημέρωση και ψυχοεκπαίδευση σχετικά με το άγχος.
- Εκμάθηση τεχνικών για τη διαχείριση του άγχους κατά τη διάρκεια της μελέτης και κατά τη διάρκεια των εξετάσεων.
- Παρουσίαση τεχνικών για την αποτελεσματικότερη οργάνωση της μελέτης (σωστή διαχείριση χρόνου, πρόγραμμα μελέτης).
- Βιωματικές ασκήσεις.
- Προβολή υλικού.

ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΩΝΤΑΣ «ΘΑΥΜΑΤΑ»: ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΥΤΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΑΝΤΙ-ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 70 - 90΄

Εισηγήτρια: Κλειώ Φανουράκη, Επικ. Καθηγήτρια ΕΚΠΑ

Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος είναι η εξοικείωση των μαθητών και μαθητριών με τις έννοιες της διαφορετικότητας, της αυτενέργειας και του σεβασμού για τον άλλο, μέσα από βιωματικές εμπειρίες παιχνιδιού, δραματοποίησης και διερεύνησης. Με αφορμή μία ιστορία οι μαθητές και μαθήτριες διερευνούν στάσεις, συμπεριφορές και αξίες που σχετίζονται με το «είναι» και το «φαίνεσθαι». Οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα/σχολική βαθμίδα.

Στο πλαίσιο του προγράμματος επαναπροσδιορίζεται η σχέση των νέων με καθετί διαφορετικό και ξένο, έχοντας ως οδηγό την ιστορία του 'νεαρού Τζώνη με την ουρά' και τις ατομικές και ομαδικές δραματοποιήσεις της, σε ρεαλιστικό και φανταστικό τόπο και χρόνο. Ανακαλύπτοντας ποιος είναι ο νεαρός Τζώνη, οι μαθητές και μαθήτριες συμμετέχουν σε ελεύθερους και ημικαθοδηγούμενους αυτοσχεδιασμούς στο πλαίσιο των οποίων διερευνούν την έννοια της πρόσληψης του διαφορετικού σε πολλαπλά πολιτισμικά, ιστορικά, θρησκευτικά, γενετικά/βιολογικά και κοινωνικοπολιτικά πλαίσια.

Ειδικοί στόχοι του προγράμματος αφορούν στη δημιουργική παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου στο πλαίσιο της Νεοελληνικής Γλώσσας, αλλά και διαθεματική εξέταση των θεμάτων του μέσω της Λογοτεχνίας, της Βιολογίας, της Φιλοσοφίας, της μυθολογίας,

λαογραφίας, ιστορίας, θρησκείας και πολιτισμού. Παράλληλοι θεματικοί άξονες εργασίας είναι η αγάπη για τον συνάνθρωπο και τα ζώα, καθώς και για μορφές που παρεκκλίνουν από τις εκάστοτε αποδεκτές κανονικότητες.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

«Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΜΙΚΗΣ»

Σειρά οπτικοακουστικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων με θέμα τη ζωή και το έργο του Μίκη Θεοδωράκη

Ομάδα 25 μαθητές, διάρκεια 90΄

Εισηγητές: Λαοκρατία Λάκκα, Μοριακή Βιολόγος - Συγγραφέας

Γιάννης Κατωμερής, Σκηνοθέτης

«Η μουσική μου είναι αυτό που έθεσα ως στόχο να γράψω και η ζωή μου είναι ότι έγραψα, ότι μουσική έγραψα», Μίκης Θεοδωράκης, Οι Δρόμοι του Αρχάγγελου

Αυτή η φράση του συνθέτη μας οδήγησε στην ιδέα για μια σειρά εκπαιδευτικών προγραμμάτων, όπου σε κάθε συνεδρία θα επιχειρηθεί να γνωρίσουν οι μαθητές το έργο, την προσωπικότητα και την διαδρομή μιας ζωής του συνθέτη, ποιητή και συγγραφέα Μίκη Θεοδωράκη. Οδηγός οι μνήμες, οι στιγμές και ο λόγος του Μίκη που μας καθόρισε, όπως το ίδιο έπραξε και με το έργο του για την Ελλάδα και τον κόσμο.

Κάθε εκπαιδευτική συνάντηση θα έχει τη δομή μιας οπτικοακουστικής εμπειρίας. Είναι ο μοναδικός τρόπος να γνωρίσουμε τον Μίκη.

Συντονιστές αυτού του οπτικοακουστικού δρώμενου κινηματογράφου και μουσικής – οπτικοακουστικού εκπαιδευτικού μαθήματος θα είναι η Λαοκρατία Λακκά συνοδοιπόρος του Μίκη Θεοδωράκη από το 196 και ο Γιάννης Κατωμερής, σκηνοθέτης.

Παρόν ο ίδιος ο Μίκης Θεοδωράκης μέσα από τις δύο αυτοβιογραφικές δραματοποιημένες ταινίες του σκηνοθέτη:

«Μίκης Θεοδωράκης - Το Χρώμα της Ελευθερίας, Ιχνηλατώντας Τα νεανικά του χρόνια του συνθέτη, 1925-1950»

«Μίκης Θεοδωράκης - Ο συνθέτης των ποιητών και των οραμάτων, 1950 έως σήμερα»

Ο λόγος των δύο εισηγητών θα εναλλάσσεται με αποσπάσματα από τις παραπάνω ταινίες που θα αποτελούν και τον άξονα κάθε εκπαιδευτικού προγράμματος.

Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που θα συνδυάζει, την εικόνα τη μουσική, την ποίηση και το λογοτεχνικό έργο του Μίκη Θεοδωράκη, σκιαγραφώντας τη ζωή, τη δημιουργία και τον αγώνα του. Αυτά θα δένουν δημιουργικά με τις αφηγήσεις – τοποθετήσεις των συντονιστών, σχολιάζοντας, διευκρινίζοντας και απαντώντας στις ερωτήσεις των μαθητών.

Κάθε εκπαιδευτική συνάντηση, κάθε φορά θα έχει και ένα διαφορετικό καλεσμένο – έκπληξη που θα σφραγίζει με την παρουσία του, μια από τις δημιουργικές όψεις μιας προσωπικότητας που συνδυάζει σε έναν δημιουργό, τόσες πολλές παράλληλες διαδρομές καλλιτεχνικής έκφρασης.

Ο Μίκης Θεοδωράκης δεν είναι μόνο ένας συνθέτης διεθνώς αναγνωρισμένος. Είναι μια μοναδική στην ιστορία προσωπικότητα: Συνθέτης, φιλόσοφος, ποιητής, συγγραφέας, ακτιβιστής για την ειρήνη, τον Ανθρωπισμό, την Αξιοπρέπεια και τη Δημοκρατία. Στόχος του αφιερώματος είναι ακριβώς να φωτίσει αυτήν την προσωπικότητα του «Οικουμενικού Μίκη».

Διευθύντρια ΙΑΛ: Καλή Κυπαρίσση

Υπεύθυνη εκπαιδευτικών προγραμμάτων: Ιωάννα Ρωμηού

Τηλ. επικοινωνίας: 216 900 3722, 216 900 3700

Ηλεκτρονική διεύθυνση: education@laskaridisfoundation.org

Ιστοσελίδα: www.laskaridisfoundation.org